

索非亚孔子学院

ИНСТИТУТ КОНФУЦИЙ В СОФИЯ

ISSN 1314-9601

2015年10月 / Октомври 2015 г.

Брой 4
第四期

书海泛舟

ЛИТЕРАТУРЕН ОБЗОР:

„Сън в асени покои”,

„Уморен да се раждам и да умирам”,

„Излизам си езика”

说古论近：中国当代书法家：黄庆国

ДРЕВНОСТ И СЪВРЕМИЕ: Съвременни
китайски калиграфи: Хуан Цингу

中国与世界文化：中国茶艺

КИТАЙ И СВЕТОВНАТА КУЛТУРА:
Изкуството на чаената церемония

年轻人才：论对中国文学教学的一些
非传统教学方法

МЛАДИ ТАЛАНТИ:

За някои нетрадиционни методи в
преподаването на китайска литература

教师沙龙：马宇菁《冰封的保加利亚
玫瑰和那条窄轨火车》

УЧИТЕЛСКИ САЛОН: Ма Юджин
„Замръзналата българска роза
и теснолинейката”

畅游中国：黄山的寂静

ПЪТЕШЕСТВИЕ ИЗ КИТАЙ:
Тишината на Хуаншан

Демонстрация на чаена церемония
Снимка: Агенция "Синхуа"

■ 新闻与活动

НОВИНИ И СЪБИТИЯ

- 6 “索非亚孔子学院”以更新、更大的活动项目吸引着热爱中国的朋友们 ✿
„Институт Конфуций – София” привлича приятели на Китай с нови и още по-мащабни проекти
- 9 “索非亚孔子学院”成功举办第三届“丝绸之路”国际研讨会 ✿
„Институт Конфуций в София” проведе успешно Третата международна конференция по китаистика „Пътят на коприната”

■ 孔院八方

ВЕСТИ ОТ ИНСТИТУТИТЕ КОНФУЦИЙ В БЪЛГАРИЯ

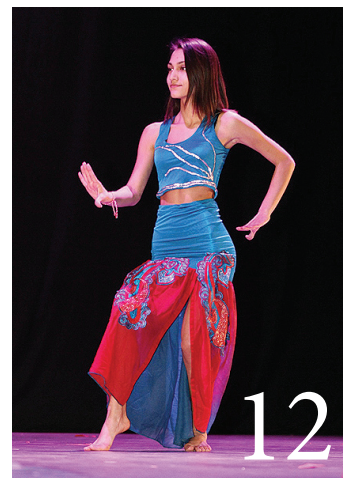
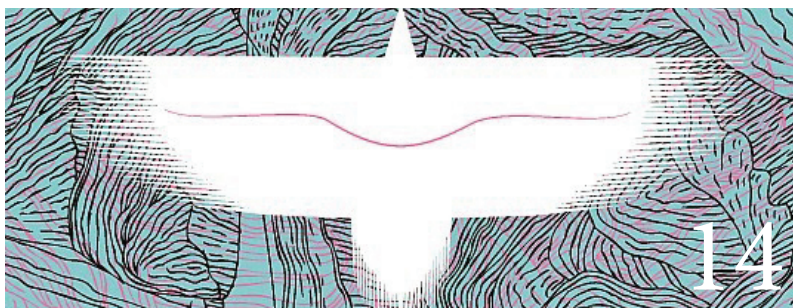
- 10 “大特尔诺沃大学孔子学院”开展保加利亚和中国文化科学交流活动 ✿
„Институт Конфуций – ВТУ” разгръща културния и научен обмен между България и Китай

书海泛舟

ЛИТЕРАТУРЕН ОБЗОР

- 14 „Сън в алени покои – том I” от Цао Сюецин, в превод на Петко Хинов
„Уморен да се раждам и да умирам” от Мо Йен, в превод на Петко Хинов
„Изплезли си езика” от Ма Дзиен, в превод на Стефан Русинов

■ 说古论近

ДРЕВНОСТ И СЪВРЕМИЕ

- 18 中国当代书法家：黄庆国 ✿ *Съвременни китайски калиграфи: Хуан Цингуо*

■ 中国与世界文化

КИТАЙ И СВЕТОВНАТА КУЛТУРА

- 20 中国茶艺 ✿ *Изкуството на чаената церемония*

■ 年轻人才

МЛАДИ ТАЛАНТИ

- 30 论对中国文学教学的一些非传统教学方法 ✿
За някои нетрадиционни методи в преподаването на китайска литература

■ 教师沙龙

УЧИТЕЛСКИ САЛОН

- 40 马宇菁《冰封的保加利亚玫瑰和那条窄轨火车》 ✿
Ма Юдзин „Замръзналата българска роза и теснолинейката”

■ 畅游中国

ПЪТЕШЕСТВИЕ ИЗ КИТАЙ

46 黄山的寂静 ❁ Тишината на Хуаншан

■ 信息发布

СЪОБЩЕНИЯ

51 Списание “Институт Конфуций в София” набира статии

“索非亚孔子学院”以更新、更大的活动项目吸引着热爱中国的朋友们

“Институт Конфуций – София” привлича приятели на Китай с нови и още по-мащабни проекти

В дъхновен от нарастващия и все по-интензивен интерес към китайския език и култура, през 2015 г. екипът на „Институт Конфуций – София“ се зае с осъществяването на няколко мащабни академични и културни проекта, част от които бяха с международно участие. В рамките на седем дни през месец февруари, в Дома на киното в София бе проведен първият порода си Фестивал на съвременното китайско кино, който представи на широката публика девет емблематични и ярки филма, образци на модерното китайско филмово изкуство. Подборът и презентирането на филмите бяха осъществени с незаменимата помощ на специалиста по азиатско кино доц. д-р Андроника Мартонова, която въвеждаше аудиторията в понякога чуждия за западно мислене и труден за интерпретиране психологически и режисьорски контекст на всеки филм. Макар и разнородни по съдържание и сюжетна тематика във всички представени заглавия неизменно присъстваше дълбокия социален фон, традиционно присъщ на азиатското изкуство и дискутиращ проблемите на модерния човек в обърканото и все по-сложно общество. Част от филмите, като „Къкъсили“, „Спокойните камъни Мани“ и „Онази планина, онзи човек, онова куче“ впечатляваха с красива визия, задълбочени психологически детайли и дискурс върху взаимоотношенията между човека и природата, човека и обществото, човека и вътрешния му свят. Други заглавия, като „Най-обичното“, „Голямото земетресение в Таншан“ и „Светът“, въвеждаха по покъртителен и реалистичен начин в болезнени за съвременното общество теми. Всички заглавия, представени на Фестивала на съвременното китайско кино, предизвикаха небивал зрителски интерес, а пълният кинозалон и овациите, с които бяха изпращани филмите след финалните им надписи, доказаха, че независимо от разстоянието и културните различия, притегателната сила на Азия е огромна. Поради големия интерес на публиката, допълнителни прожекции бяха организирани в Шумен, Варна и Балчик, а организаторите обещаха фестивалът да се превърне в ежегодното събитие на „Институт Конфуций в София“.

Празникът на пролетта, или китайската Нова година, не пропусна да настъпи и по нашите географски ширини. На 12 февруари в Националния дворец на културата „Институт Конфуций – София“ проведе, съвместно с Посолството на КНР в България, празничен концерт под надслов „Веселата китайска Нова година“, в който участваха местни и китайски художествени трупи, представители на столичните училища с преподаване на китайски език, български и китайски преподаватели. В края на събитието посланикът на КНР у нас Н. Пр. г-н Уей Дзинхуа отправи своето приветствие към публиката и заедно с г-н Янаки Стоилов, председател на Групата за приятелство между България и Китай, наградиха общо деветима ученици от трите столични училища за постигнатите от тях отлични резултати в изучаването на китайски език.

С богата художествена програма посрещнаха настъпването на Новата година по лунния календар и учениците от старозагорското СОУ „Максим Горки“ – едно от афилираните към „Институт Конфуций – София“ учебни заведения с преподаване на китайски език в страната. В празненството бяха включени изпълнения на традиционни китайски песни, демонстрации на калиграфия, тайдзицюен и други елементи от китайската култура, а най-добре проявилите се в конкурса по калиграфия ученици бяха поздравени и наградени лично от китайския директор на „Институт Конфуций в София“ – проф. Гъ Джъцян. Преди събитието, по покана на местната държавна администрация, проф. Гъ Джъцян проведе срещи с г-н Маноил Манев –

заместник областен управител на гр. Стара Загора и г-жа Иванка Сотирова – заместник кмет по хуманитарната дейност. Управата на град Стара Загора изрази своя засилен интерес за съвместни проекти с Института в областта на образованието, културата и спорта.

Месец февруари бе свидетел и на осъществяването на още една значима инициатива – създаването на клуб „Приятели на китайската стена” към „Институт Конфуций – София”. За неговите членове са предвидени посещения и участия в лекции и семинари с фокус върху Великата китайска стена, а сред планираните събития са фотографски изложби, конкурси, поддържане на информационна рубрика към сайта на Института и други дейности. По време на официалното откриване на клуба на 20 февруари, неговият ръководител – ас. Евелина Хайн, преподавател в специалност „Китаистика” на СУ, представи дейността на клуба и тематична фотоизложба със снимки от Китайската стена, след което връчи наградите на отличените участници в конкурсите за есе и рисунка „Китайската стена – вчера, днес и утре”. Двата конкурса се проведеха в национален мащаб и събраха над 300 участници от цялата страна. Сред почетните гости на събитието бяха г-н Дзя Ли – политически съветник в посолството на КНР в България, г-н Ангел Орбецов, директор на дирекция „Азия, Австралия и Океания” към МВнР, ген. Ангел Марин – вицепрезидент на България в периода 2002 – 2012 г., проф. Александър Федотов – директор на Центъра за източни езици и култури към СУ и др.

索非亚孔子学院成功举办第三届“丝绸之路”国际研讨会

„Институт Конфуций в София” проведе успешно Третата международна конференция по китаистика „Пътят на коприната”

Едно от най-значимите и дългоочаквани събития на годината – Третата международна конференция по китаистика „Пътят на коприната” бе успешно проведена на 4 и 5 юни тази година. „Институт Конфуций в София” посрещна шейсет и двама участници, една трета от които бяха чуждестранни гости от Китай, Русия, Казахстан, Полша, Унгария, Германия и Украйна. По време на официалното откриване на конференцията в Аулата на Софийския университет своите приветствени слова поднесоха проф. Александър Федотов – директор на Центъра за източни езици и култури към СУ и почетен директор на „Институт Конфуций в София”, ректорът на СУ проф. Иван Илчев и г-н Дзя Ли – временно управляващ Посолството на КНР в България.

За трети път международният научен форум събра водещи специалисти, които представиха пред аудиторията своите изследвания и активно участваха в дискусиите в различните сфери на китаистиката и изтокознанието. Бяха засегнати въпроси от областта на обществените науки и икономиката, лингвистиката и езиковото

обучение, културата и изкуството. Докладите от конференцията предстои да бъдат издадени в сборник до края на настоящата година.

Почти паралелно с конференцията „Пътят на коприната” бе проведена и ежегодната Седмица на „Институт Конфуций – София”, в рамките на която българската аудитория имаше възможността да присъства на лекции и презентации на водещи специалисти по ориенталистика от Русия, Германия и Китай, както и редкия шанс да посети уъркшопа по китайска класическа музика и лекцията на тема „Изкуството на лютиерството”, поднесени от г-жа Сиууей Джоу – Гайгер в Националната музикална академия. На 4 юни в зала „България” в София бе проведен и концертът „Музикалният път на коприната: една среща между Изтока и Запада”, със специалното участие на г-жа Гайгер, който очарова многобройната публика с изпълнения на китайска класическа музика по фолклорни мотиви.

“大特尔诺沃大学孔子学院” 开展保加利亚和中国文化科学交流活动

„Институт конфуций – ВТУ” разгръща културния и научен обмен между България и Китай

За Великотърновския „Институт Конфуций”, 2015-та се превърна в поредната успешна година, наситена с разнообразни културни и научни прояви, които предизвикаха широк обществен отзвук. Още в края на миналата година, в проведения от „Институт Конфуций – ВТУ” конкурс на тема: „България и Китай – древни и уникални цивилизации” се включиха над 230 души от 14 населени места с рисунки, информационни табла, колажи, плакати, есета, стихотворения, презентации, приказки, реферати, статии, есета и калиграфии. На 9 март 2015 г. в зала „Рафаел Михайлов” бе открита изложба на част от 55-те наградени произведения. Тя бе отворена за всички граждани на Велико Търново в продължение на 10 дни, включително и за празника на града.

В началото на 2015 г. „Институт Конфуций – ВТУ” направи дарение от учебници и учебни пособия в гр. Димитровград, където към момента се провеждаха девет езикови курса за различни възрастови групи и нива. Радостни емоции предизвика и новината, че 12 студенти от Великотърновския университет от различни специалности бяха одобрени за пълна едногодишна стипендия за обучение по китайски език в Университета по геонауки – гр. Ухан, а петима от миналогодишната група удължиха обучението си с още един семестър.

По традиция, Великотърновският „Институт Конфуций” посрещна Годината на Овцата с редица празнични мероприятия, сред които особен зрелищен интерес пожъна лекцията на майстор Станислав Багалеv, ръководител на Европейската Организация по Винг Чун за България, на тема: „Традицията на Китай, възпътена в бойното изкуство за самоотбрана вингчун”, както и последвалия първи семинар по винг чун.

За широката публика, настъпването на Китайската нова година бе отбелязано с концерт, който се проведе на 20 февруари в Голямата зала на Община Велико Търново. Програмата включваше традиционни и съвременни китайски танци, китайски песни, демонстрация на тайдзи и винг чун, дегустация на китайски ястия и други интересни моменти.

Месец февруари бе изпълнен също така и с академични прояви, сред които представянето на българския превод на книгата „Уморен да се раждам и да умирам“ от китаиста Петко Хинов, който разкри пред студентите някои тънкости на преводаческото майсторство. Друга интересна инициатива, организирана от Регионална библиотека „Любен Каравелов“, СОУ „Васил Левски“ – гр. Русе и „Институт „Конфуций – ВТУ“ бе образователният проект „Китай – отблизо и далеч“, в който ученици и учители по китайски език представиха по интересен и забавен начин света на Изтока, богатите традиции и култура на Китай.

Китайската Нова година посрещнаха и в гр. Русе с празничен концерт, проведен на 5 март 2015 г. Организатори бяха СОУ „Васил Левски“ – гр. Русе, съвместно с „Институт Конфуций – ВТУ“. В програмата бяха включени китайски традиционни песни и танци, ревю на китайски традиционни дрехи, демонстрация на китайски бойни изкуства, български народни песни и танци, викторина с награди и много други. Във фоайето пред залата ученици, изучаващи китайски език, правеха демонстрации на китайска калиграфия и китайски шах, изрязваха фигури от хартия и връзваха традиционни китайски възли.

На 3 април 2015 г. в гр. Варна се проведе Празник на китайския език и култура, който отбеляза стартирането на „Докосни Китай, стани част от света” – съвместна програма на Центъра за иновации и развитие към Икономическия университет – Варна и Великотърновския „Институт Конфуций”. Програмата отново представи елементи от традиционната китайска култура, сред които оживен интерес предизвика играта „Познай предметите”, победителите в която спечелиха безплатен курс по китайски език.

През летния семестър на учебната 2014/2015 г. към „Институт Конфуций – ВТУ” стартираха още групи за изучаване на китайски език за начинаещи и за деца в начална и предучилищна възраст. Започнаха да се провеждат и подготовителни курсове за HSK за II, III, IV и V ниво.

На 25 и 26 април 2015 г. „Институт Конфуций – ВТУ” бе домакин на международното състезание по китайски език за ученици и студенти „Китайски езиков мост”. По същото време в спортната зала на Великотърновския университет се проведе и международният семинар по тайдзи (Ян стил), воден лично от грандмайстора Ян Дзюн. На огромен зрителски интерес се радваха и проведените през месец май Дни на китайското кино.

„Сън в алени покои” том I

Автор: Цао Сюецин

Превод от китайски език: Петко Хинов

Издателство: Изток-Запад

Създаден малко след средата на XVIII век, романът „Сън в алени покои“ е единодушно признат не само за върховно постижение на китайската класическа литература, но и за шедьовър на цялата световна литература. До началото на XX век неговият автор е бил неизвестен, едва през 1921 година, въз основа на задълбочени проучвания, китайският философ и писател Ху Шъ (1891–1962 г.) обосновава солидно авторството на Цао Сюецин.

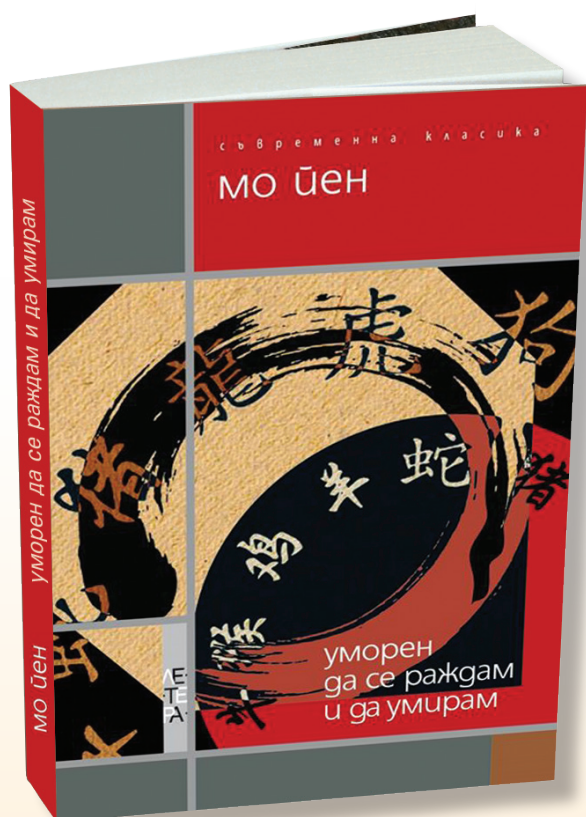
„Сън в алени покои” е роман, но и същинска енциклопедия: в него е изобразен с тънки подробности животът на китайското общество от XVIII век – от висшето общество до нисшите класи, от императора до просяка. В книгата са вплетени знания от областта на архитектурата, изкуствата, митологията, религията, социално-правните отношения, държавната администрация, музиката и театъра, поезията и калиграфията, дори и традиционното кулинарно изкуство и медицина на Китай.

Едно от най-големите достойнства на „Сън в алени покои” е езикът, на който е написан. Той е

богат и многостилен, на места поезията и прозата взаимно преливат, докато другаде това е живият, непосредствен разговорен език на времето на Цао Сюецин – ту книжовен, ту изпъстрен с диалектни думи и изрази. За да предаде това многообразие, в своя превод на български език, Петко Хинов е използвал различни стилистични похвати, в това число диалектизми, архаизми и славянизми, които предават диахронно препратките към старокитайската култура, които прави Цао Сюецин. На места е вплетен прост и естествен лексикален вътък, другаде е използван префинен и леко натруфен „дворцов” лексикон (такъв е например езикът на Бейдзинския княз). „Различният” китайски език на автора отразява и социалните, и културните различия, той е най-богата палитра за разкриване не само на личностите, но и на вътрешни състояния на героите, които си служат с езика „целесъобразно” и колкото по-богата душевност обладават, толкова по-големи стилистични скокове понякога правят. Отделно, само в първия том на превода има около 170 стихотворения под формата на успоредни стихове, поетични надписания, гатанки и дори интелектуални състезания. Поезията в романа е толкова много, че може да се чете като отделна поетична антология!

Българското издание на „Сън в алени покои” бе представено в Китай по случай 300-годишнината от рождението на Цао Сюецин и бе прието с огромна радост и одобрение от съвременните китайски аленолози, които обещаха на преводача подкрепа и тясно сътрудничество в работата над останалите три тома. Преводачът е замислил и пети, обяснителен том, в който ще има обстойни студии и енциклопедичен речник по различни страни на китайската култура, така както е представена от Цао Сюецин в „Сън в алени покои”.

Българският превод на „Сън в алени покои” (том първи) спечели Националната литературна награда „Христо Г. Данов” - 2015 г. за преводна художествена литература.

„Уморен да се раждам и да умирам“

Автор: Мо Йен

Превод от китайски език: Петко Хинов

Издателство: Лете́ра

Романът „Уморен да се раждам и да умирам“, сполучливо определен като „семеен епос“, проследява живота на няколко поколения китайци, в средата на чиито изменчиви съдби е поставена историята на Симън Нао.

Книгата е разказана като диалог между Симън Нао — шесткратно преродилия се богат земевладелец от докомунистическата епоха — и Лан Дзи-ефан — кръгло сираче, което Симън Нао е спасил от гладна смърт и премръзване. Историята започва на 1 януари 1950 г. и завършва на 31 декември 2000 г. Книгата е разделена на пет части и е разказана в 58 глави, всяка от които, по образец на класическите средновековни китайски романи, започва с двустийше, загатващо за имащото да стане в нея. Повествованието начева душата на Симън Нао, след разстрела му от „народния съд“. Онеправданата душа се явява в подземния дворец на Ямараджа, върховния съдия на преизподнята, да търси справедливост. Ямараджа, властелинът на ада е всъщност антропоморфен хитрец и кривосъден присмехулко, чието всевластие над погиналите души е сякаш отражение на земното все-

ластие на бюрокрацията. За носеща конструкция на книгата си Мо Йен е използвал, с литературна фриволност, будисткото учение за прераждането. В едно подир друго животно се превъплъщава душата на Симън Нао — една от друга се излюпват нетърпими една към друга епохи — конфликтите между хората и поколенията са до голяма степен конфликти, породени от резките исторически промени в съдбата на Китай.

Романът е богато изпъстрен с описания на народни обичаи, на театрални постановки, на народно изкуство, на реалии от стария, а още повече от новия Китай — в някаква степен „Уморен да се раждам и да умирам“ може да се нарече карнавал на познания по китайска народопсихология, етнография и обществознание, преплетени с незабравими пейзажни описания, поетични драски и проникновени портрети на „нашенците“ на превърнатия в жив литературен ареал роден край на Мо Йен, Северозападно Гаоми.

Романът впечатлява и с великолепно словесно майсторство на своя яватор, написан е на изключително богат литературен, разговорен, на места нетърпимо вулгарен съвременен, а другаде непостижимо възвишен старинен китайски език. За преводачите на Мо Йен това представлява огромно изпитание — авторът е истински ерудит на китайската словесност, много от изразите и думите, които използва, не могат да се открият дори в специализираните интернет-ресурси. Неслучайно в английския превод на романа, например, липсват почти като по правило най-трудните за прочит и превод пасажи, дори цели страници, в които има преки и косвени диалози с класическата литература на Китай, непреводими игри на думи, на йероглифи, смесване на стилове и т. н. Като цяло езикът на романа е близък до народния, с диалектни аромати от родния край на Мо Йен, с типичните за народния език синтактични обрати и прехва-

щания на нова мисъл чрез повторение на част от старата; характерна е употребата на дву- и дори трисмислени думи, йероглифи и фрази, подробно обяснени в бележките на преводача; характерна е употребата на литота, хиперболи и други похвати на сатиричния дискурс.

„Уморен да се раждам и да умирам“ е епически роман за културните превъплъщения на китайския дух през втората половина на XX век. Той е съвременен и любовен роман, на места пропит с изтънчен еротизъм, щедра самоирония и безпощадна самооценка през очите на пет превъплъщения, символизиращи пет епохи в живота на нов Китай. Това е роман, който носи в себе си много прочити, много противоречия и много силни преживявания. Роман, който човек не може да прочете само веднъж.

„Изплезите си езика“

Автор: Ма Дзиен

Превод от китайски език: Стефан Русинов

Издателство: Жанет 45

„Много се радвам, че разказите ми ще бъдат издадени в България – страна, която никога не съм посещавал. Да, книгите често ходят там, където писателите едва ли някога ще стъпят – такава ни е съдбата. Чел съм безброй класически произведения, чиито автори също не са ходили в Китай. От „Спасеният език“ на Елиас Канети добих представа за живота на българите – в същността си литературата е въобразена реалност...“ Така започва предговорът на Ма Дзиен към българското издание на неговата първа книга „Изплезите си езика“, преведена от талантливия китаист Стефан Русинов. Повествованието се фокусира върху впечатленията и преживяванията на автора в отдалечените части на високпланинския Тибет, където през 1986 г.,

след репресиите, на които е подложен като „буржоазен художник“, го завежда убеждението, че „далечината е раят на надеждата“ и че именно там той ще открие неподправената чистота на будисткото учение. Всичко онова, което се разкрива пред очите му по време на това скиталческо пътешествие, обаче, го оставя дълбоко неудовлетворен от реалността, която заварва в Чистата земя, а витаещите в съзнанието му въпроси, съдби и образи, запечатани там по време на тригодишното му странстване, авторът излива не върху платното, а върху белия лист. Така се ражда „Изплезе си езика“, или както самият Ма Дзиен споделя в предговора: „Исках да вникна в любовта и морала на Будисткото царство от позицията на търсеция свобода пътешественик, да опиша усещанията си от платата на Тибет.“

С документална точност и живописна изразителност, на фона на величавите пейзажи и разреждения тибетски въздух, авторът обрисова поредица от покъртителни истории, сред които няколко женски съдби, едно „небесно погребение“, едно завръщане от големия град, планински преходи, пасища с якове, сънища, срещи, истории в историите, прецизно уловени и пресъздадени вътрешни пейзажи... Но в Китай този негов литературен дебют бива приет като твърде краен и е окачествен като „пошла книга, която петни образа на тибетците“, поради което сборникът „Изплезе си езика“, както и всички следващи произведения на Ма Дзиен биват забранени. Въпреки това, сред китайските литературни критици се намират и такива, които защитават гледната точка на автора: „Как-

ва е работата на литературата, ако не да отправи поне някое малко предизвикателство към битийната среда на човека и към самия човек? Дори въпросното предизвикателство да не промени нито обществото, нито индивида, то поне е израз на достойнство. За мен не е важно към кое течение принадлежи Ма Дзиен – от творбите му виждам, че той притежава точно такава смелост и достойнство... Неговите произведения винаги са били резки и директни: в търсенето на литературната форма той не пренебрегва човешките кризи. С хладен поглед и без да вдига излишен шум, той наблюдава житейските състояния на хората и това придава на творбите му огромна тежест.“ (Гао Синдзиен, из „Отново за отминали неща“).

Блестящото българско издание на „Изплезе си езика“ несъмнено е принос към оскъдната преводна литература от китайски език у нас и част от авангардния репертоар на китаиста Стефан Русинов. Макар и краен или провокиращ, за българския читател този сборник от разтърсващи повествования е прозорец към живота и събитията в един неимоверно отдалечен край на планетата, а също и повод за преосмисляне на екзистенциални и общочовешки въпроси, за излизане от собствените ограничения и стереотипи.

На 30 септември 2015 г., по време на връчването на Годишните награди на Съюза на преводачите в България, за своя превод от китайски език на „Изплезе си езика“, Стефан Русинов печели наградата „Елена Мутева“ за ярко постижение на млад преводач в областта на художествената литература.

„Исках да вникна в любовта и морала на Будисткото царство от позицията на търсеция свобода пътешественик, да опиша усещанията си от пламата на Тибет.“

Ма Дзиен

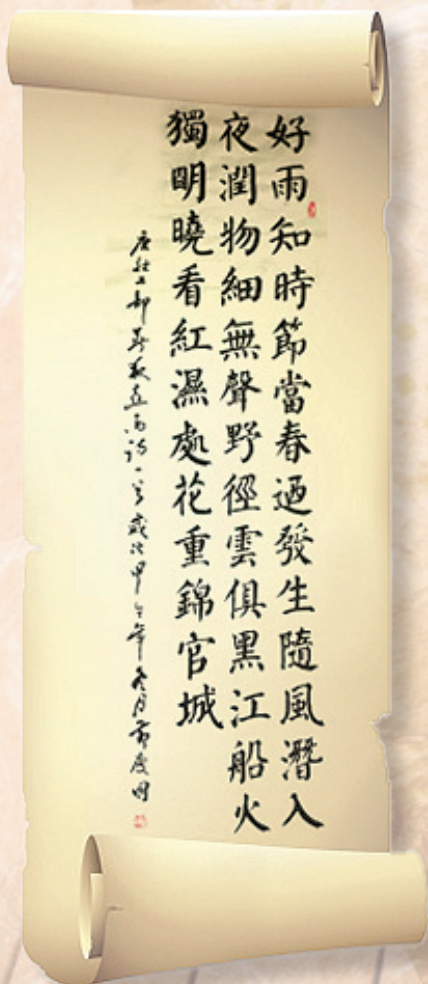
中国当代书法家：黄庆国

Съвременни китайски калиграфи: Хуан Цингуо

黄庆国出生于1945年，自幼爱好书法，尤喜颜真卿楷书。几十年习练不拙，兼学行草书。曾多次参加省、市、县书法展并获奖。作品已被三本书法集收录。

Хуан Цингуо е роден през 1945 г. Още в детска възраст се увлича по калиграфията, особено го впечатляват творбите в образцовия стил „кай шу“ на танския калиграф Йен Джънцин (709–785 г.). В продължение на няколко десетилетия усилено практикува калиграфия и изучава курсивния шрифт „синцао шу“. Произведенията на Хуан Цингуо са участвали и печелили награди в множество окръжни, градски и провинциални калиграфски изложби, и също така са включени в три калиграфски сборника.

《春夜喜雨》

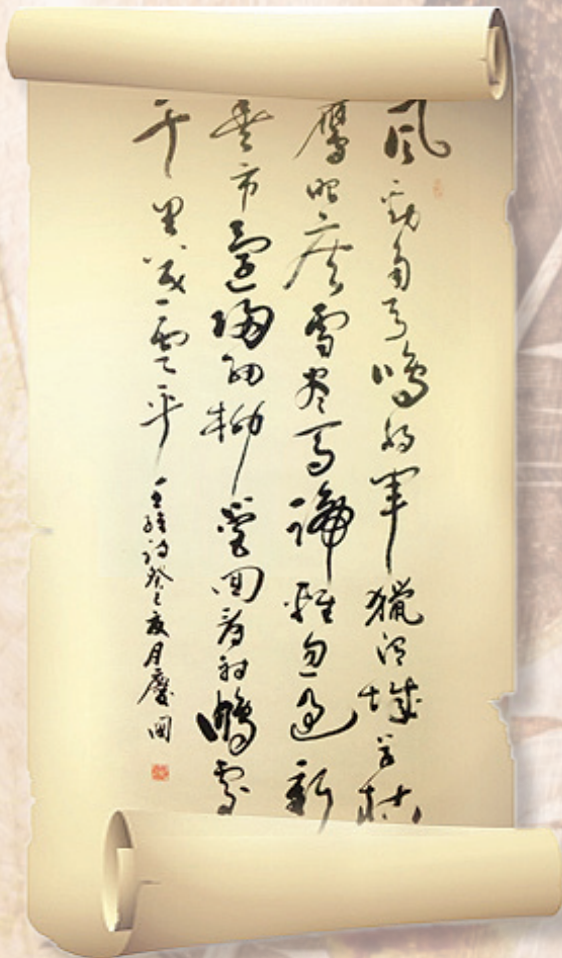
杜甫 (712 - 770)

好雨知时节，当春乃发生。

随风潜入夜，润物细无声。

野径云俱黑，江船火独明。

晓看红湿处，花重锦官城。

《观猎》

王维 (692 - 791)

风劲角弓鸣，将军猎渭城。

草枯鹰眼疾，雪尽马蹄轻。

忽过新丰市，还归细柳营。

回看射雕处，千里暮云平。

《六月二十七日望湖楼醉书》

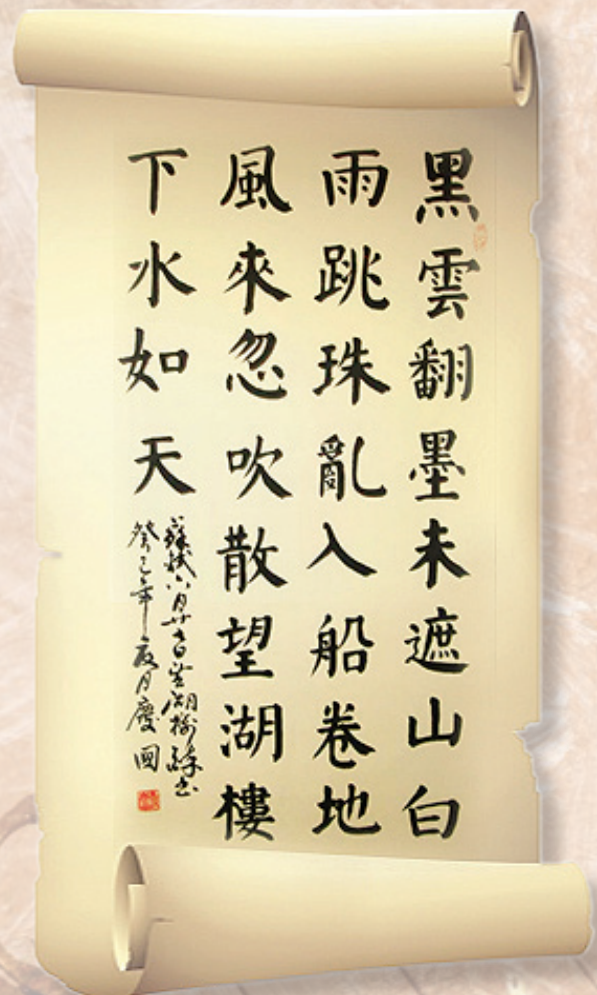
苏轼 (1037 - 1101)

黑云翻墨未遮山，

白雨跳珠乱入船。

卷地风来忽吹散，

望湖楼下水如天。

中国茶艺

Изкуството на чаената церемония

Цветелина Недялкова е дипломиран бакалавър по специалност „Китаистика“ към Софийския университет, с научни интереси в областта на китайската литература и култура, и по-специално чаената церемония – един сравнително непознат аспект за българската аудитория. От древността до наши дни, чаената култура винаги е била неотменно свързана както с всекидневния, така и с интелектуалния и духовния живот в Китай, затова познаването на изкуството на приготвянето на чай е важна част от познаването на традициите и философските учения на Поднебесната. „Написах статията, за да изложа накратко знанията си за чая, натрупани в резултат на интересите ми в тази област. Те са

предизвикани най-вече от дълбочините в символичното значение на дребните детайли и философията на чаената церемония, които едва ли могат да бъдат достигнати единствено чрез научен подход, а са знание, което трябва да бъде предадено от учител на ученик. Надявам се статията да успее да потопи читателя в атмосферата на това изкуство.”

Китай е прочут като родината на чая – земята, от която традициите на чаената култура поемат към останалите континенти, превръщайки я в емблематична за държави като Япония, Индия, Великобритания и Русия. В наши дни Китай, Япония и Корея се славят с това, че са съхранили древните чаени церемонии, пропити с духа на Изтока – церемонии, които все още се практикуват, и то не просто като наследен от миналото обичай, а като тържествен обред, възплъщаващ духовни ценности

и послания. Ритуалното пиене на чай се заражда и превръща в начин на живот именно в Китай, чиято хилядолетна традиция в отглеждането и развиването на познанията за тази култура не само в материален, но и в духовен аспект, продължава и днес. За китайските интелектуалци от всички епохи е било задължително да владеят изкуството на приготвянето на чай и чрез него да изразяват моралните си и естетически добродетели – и най-вече тези, свързани с простотата в начина на живот.

Чаят и неговите разновидности

За да се изгради облика на чаената култура в Китай, на първо място трябва да се спомене растението чай и неговата история. Чаят е многогодишен вечнозелен храст от семейството на камелиите, чиито начини на обработка са се изменяли многократно през хилядолетията. Съществуват различни сортове чай, а качествата му зависят най-вече

от климата, почвата и мястото, където се отглежда. Различните видове чай се получават от едно и също растение, но чрез различна обработка. Така например, най-старият познат в Китай чай – зеленият (绿茶), се обработва без да протича ферментация на листата, което запазва натуралния вкус на растението. За целта, скоро след като са набрани, листата се нагриват на огън, за да се изпари влагата от тях, а след това се усукват или изглаждат, така че да станат идеално прави. Цветът на самата напитка е жълт до бледозелен. За разлика от него, черният чай, или както китайците го наричат – „червен чай” (红茶), преминава през пълна ферментация, която променя неговите вкусови качества и цвят. Известният по цял свят чай „Улун” (乌龙), от своя страна, е полуферментирал, и затова се счита за

нещо средно между зелен и черен чай, което се вижда и от другото му название на китайски език – „тъмнозелен чай” (青茶). При него първоначално листата се нагриват в дълбок съд, усукват се или се правят на топче с ръка, след което преминават през един или няколко периода на окис-

ляване. Накрая се изсушават в печка, за да се прекъснат ферментационните процеси. За производството на друг уникален вид китайски чай – чаят Пу`ар (普洱), пък, се използва определен сорт зелен чай с големи листа, който се отглежда в района на град Пу`ар, провинция Юннан. Той преминава през двойна ферментация, по време на която се синтезират множество полезни за здравето химически съединения.

История на чаената култура в Китай

Според легендите, изкуството на отглеждането и приготвянето на чай води началото си още от най-дълбока древност – времето на митологичните владетели. За негов откривател се счита Шъннун (神农) – Божественият земеделец, който дал на хората знанието за билките. За да опоз-

нае техните свойства, всеки ден той поглъщал различни видове растения, много от които били отровни.

Веднъж през един есенен следобед, докато Шъннун си почиaval на сянка и си преварявал вода за пиене, в кипящата течност случайно паднали листа от близкия храст. Митичният земеделец решил да опита така получената отвара. Забелязал, че тя действа освежаващо, дори

успяла да пречисти тялото му от отровите, които неволно бил погълнал. Оттогава хората започнали да ценят растението заради неговото тонизиращо, успокояващо и лечебно действие.

До времето на династия Хан (206 г. пр.н.е.—220 г. н.е.) чаят се използвал предимно като лекарство, и още тогава му била отдавана изключителна важност – известно е например, че през династия Джоу (1046 г. пр.н.е.—256 г. пр.н.е.) е имало специални чиновници, които отговаряли за съхранението му. Употребата на чая като напитка започва в края на династия Западна Хан (206 пр. н.е.—9 г. н.е.) в императорския двор и сред аристокрацията, а чаената церемония се заражда едва по времето на династия Тан (618—907 г. н.е.). Въпреки това, има сведения, че още през династия Хан

приготвянето на чай е било вид обред и своеобразен начин за изразяване на морални и културни ценности.

През династия Тан чаената култура достига своя разцвет, появяват се нови технологии в отглеждането, обработването и приготвянето му, което постепенно се превръща в истинско изкуство. По това време чаят вече е изместил спиртните напитки като средство за вдъхновение на интелектуалците и с предпочитанието си към него те показват своята скромност. В кабинетите на ерудитите той стои наред с четките и мастилото, защото стимулира мисленето, и освен това, за разлика от алкохола, поддържа ума чист и трезв. Чаят още символизира неподкупността и честността на чиновниците, защото е известно, че поради здравината на корените на растението, то не може да бъде лесно изтръгнато и пресадено.

Благодарение на икономическия и социален разцвет по времето на династия Тан, пиенето на чай станало повсеместен обичай, дори и сред по-ниските слоеве на обществото, а аристократите търсели нови начини за неговото приготвяне. За развитието на традицията способствал и разцветът на будизма. Монасите започнали да използват напитката като средство за поддържане на духа буден по време на медитация. Освен това, тъй като манастирите обикновено се намирали в планините, където условията за отглеждане на тази култура били превъзходни – силно слънце и

дъжд – там качеството на чая било на превъзходно, а монасите дали своя принос в обогатяването на технологиите на неговото отглеждане и приготвяне.

Чаеният светец Лу Ю

В китайската история за основоположник науката за чая (茶学) се счита Лу Ю (陆羽, 733—804 н. е.), познат още като „чаения светец“ (茶仙, 茶圣), който написал първия труд, посветен на това растение. Лу Ю живее по времето на династия Тан, когато политическите и социални условия в империята създават прекрасна среда от знания, които да бъдат систематизирани и доразвити. Останал сирак в детството си, той бил приютен и отгледан в манастира Лунгай¹ (龙盖寺), намиращ се в днешната провинция Ху-

¹ Днешният Манастир при Западната пагода (西塔寺).

бей, около който били засадени доста чаени храсти. Там Лу Ю научил много за отглеждането на чая и изкуството на приготвянето му. След въстанието на Ан Лушан през 755 г., той избягал на юг в Худжоу – където също традиционно се отглеждал чай. Това място допълнително обогатило неговите знания и му донесло запознанство с много интелектуалци и любители на напитката, под чието благотворно влияние той написал своя „Трактат за чая“ (《茶经》). В него Лу Ю събрал цялото тогавашно знание за произхода на растението и условията на отглеждането му, начините на събиране и обработка на чаения лист, описал приборите, които се използват по време на чаената церемония и начините на приготвяне на чая, отбелязал различните места, на които се отглежда растението, а също и различните сортове, уточнил дори и каква вода е най-подходяща за приготвянето на напитката. Голямо внимание обърнал, също така, и на философията на пиенето на чай, която представлявала най-вече прилагане на практика на морални принципи и пренасяне на смисъла на чаената церемония в живота. Според Лу Ю любителите на чая трябвало да водят истински добродетелен живот.

Чаят в китайските философски школи

И трите големи учения на Китай – конфуцианство, будизъм и даоизъм, интегрират в себе си елементи от духовната същност на чаената церемония. Затова тя се счита за изразител на принципите на всяко едно от тях, в нея те се обединяват в едно цяло, без да си противоречат, а напротив – допринасят за пълния ѝ облик.

В конфуцианството, с така присъщите му принципи за етичност и морална извисеност, чрез ритуалното поднасяне на чай се показва уважение към седящия отсреща, но също така се култивира и добродетелност, създава се хармония между хората, защото в чаената церемо-

ния няма врагове. И до ден днешен тя е използвана като начин на помиряване. Така че в конфуцианството чаената церемония се възприема като вид отношение на човека към света – както поднася чая на своя събеседник, така трябва да се отнася и към всичко останало. От друга страна, тя възплъщава даоистките идеи за единство между природата и човека. Често пъти церемониите са се провеждали сред природата, в недостъпни планини, край чисти извори, където са се възхищавали на нейната красота и са черпели вдъхновение от нея. Чаят, също така, е средство за пречистване на тялото и духа – един от най-важните аспекти за даоизма. Но чаената церемония събира в себе си и идеите на будизма – в нея изключително важна е атмосферата, в която се провежда

– не само външната атмосфера, но и вътрешното състояние на майстора, който приготвя чая. Мирът и спокойствието, чистотата на сърцето са неотменна част от нея. Те са необходимо условие и в същото време са цел на ритуала. Освен това, чаената церемония има свой ритъм – тя не бива да е нито прекалено бърза, нито бавна – също като отношението на човека към живота и света.

Пример за всички гореизброени характеристики е историята за един познавач на чая, която китайската писателка Ю Дан разказва в своята книга „Беседите” на Конфуций, прочетени със сърцето”. Главният герой в нея е един японски майстор на чаената церемония. Веднъж на неговия господар се наложило да отиде за известно време в града и пожелал май-

сторът да го съпровожда, за да му приготвя от прекрасния си чай. Но времената тогава били размирни, навред се скитали и плячкосвали разбойници, и за да вдъхва повече респект, майсторът се предрешил като воин. Ала и това не помогнало – един ден, докато се разхождал сам, той се натъкнал именно на такъв разбойник, който го предизвикал на дуел. Майсторът успял да отложи дуела под предтекст, че трябвало да изпълни последните си задължения към своя господар и веднага се втурнал към най-близката школа по бойни изкуства в града. Пробивайки си път сред тълпата, той застанал пред учителя и го помолил да бъде научен на такава бойна техника, с която да умре по най-достоеен начин. Учителят пожелал да разбере каква е причината за тази необикновена молба и след като изслушал цялата история, поискал майстора най-напред да му приготви една чашка чай. И така, въпреки приближавашата смърт, майсторът започнал да приготвя чая с отношението,

което винаги влагал в този ритуал – търпеливо изчакал водата да заври, след което спокойно и уверено извършил всички стъпки, без да изпусне нито един детайл. Накрая почтително поднесъл чая на учителя по бойни изкуства, който го наблюдавал внимателно през цялото време. Но, вместо да го научи на някоя техника за достойна смърт, учителят му казал, че той няма да умре, стига да вложи в дуела същото отношение, което има към чаената церемония. Майсторът на чая доста се учудил от тези думи, но нямало какво да направи, освен да потегли към уреченото място, разсъждавайки върху тях. И така, когато стигнал там, разбойникът вече го чакал нетърпеливо и бил готов веднага да започнат двубоя. Майсторът, обаче, се взрял продължително в лицето му, след което започнал съсредоточено и спокойно да се приготвя. Свалил шапката и връхната си дреха, сгънал ги, и бавно ги подредил отстрани, после старателно превързал един по един ръка-

вите и крачолите си, като през цялото време лицето му излъчвало спокойствие и увереност. За разлика от него, обаче, съперникът му колкото повече го наблюдавал, толкова по-неспокоен и нетърпелив ставал, защото тази увереност му подсказвала, че противникът е изключително силен. Накрая майсторът на чаената церемония бавно извадил меч от ножницата на гърба си, вдигнал го над главата си и го задържал там, защото не знаел какво да направи по-нататък. И именно в този критичен момент, неговият противник паднал на колене и го замолил да не го убива, признавайки че майсторът на чаената церемония е най-добрият и хладнокръвен боец, когото някога е виждал.

Този разказ много добре илюстрира факта, че пиенето на чай в древен Китай е било вид изкуство – всеки детайл в отглеждането, събирането и приготвянето на напитката е бил част от един изтънчен ритуал, който разкривал моралната извисеност на домакина и специ-

алното му отношение към госта. Неслучайно и всеки инструмент, използван по време на чаената церемония е бил обект на специално внимание, а през династиите Тан и Сун (960–1279 г.) са достигнати върховете в създаването на чаените сервиси. По времето на династия Сун дори самият чай е бил превърнат в произведение на изкуството, посредством пресоване във вид на плочки с различни форми – например дракон или феникс. Понякога тези плочки били създавани с такова майсторство, че били достъпни само за императорите.

Начините за приготвяне на чай са се променяли многократно през вековете. Например по времето на династиите Тан и Сун най-важен бил методът на варене на чая – майсторите познавали кога водата е готова само по балончетата и звуците, които издавала. От съществена важност тук бил и способът, по който се поддържал огънят – той се раздухвал с ветрило, като махането не трябвало да спира и за миг, обръщало се внимание също и на дървото, с което се палел огънят, като се внимавало да не попаднат пепел или дим във водата. След първото завиране на водата, част от нея била отсипвана и връщана обратно при повторното завиране, след което бил добавян вътре и чайът. Майсторите трябвало да знаят точно кога да свалят напитката от огъня – не трябвало нито да е прекалено рано, нито прекалено късно.

Начинът, по който чайт се приготвя днес – чаените листен-

ца да се поставят преди наливането на водата – води началото си от династия Сун, когато се провеждали „чаени съревнования“. На тях любителите на чая оценявали различните реколти и сортове, като най-напред поставяли чаените листенца в

чашката, а след това ги заливали с вода и ги оставяли да разгърнат своя аромат. По този начин акцентът се изместил от метода на приготвяне на чая, върху вкусовите качества на напитката.

В днешно време чаеният сервиз се състои от следните прибори:

Чаеният сервиз

Чайник **чаху** (茶壶), който се използва за запарване на чая. Той може да е направен от различни материали – порцелан, глина, бронз. Един от най-известните видове порцелан, от които още от древността се изготвят сервиси е синьо-зеленият (青瓷), а чайниците, изработени от *Исинска глина*² са високоценени и до днес, заради качеството си да запазват аромата на чая.

Чашка с капак **гайуан** (盖碗) – също се използва за запарване на чай и обикновено се състои от чинийка, чашка и капак.

Каничка **гундао бей** (公道杯) – в нея се излива готовата запарка от чайника, след което от каничката се разлива по всички чаши. Наричат я „каничка на справедливостта”, тъй като чаят, който излиза от нея е с еднаква консистенция за всички гости. Другото ѝ име е **ча хай** (茶海) – „море от чай”, което символизира трансформацията на чая, подобно на река, която преди да се влее в морето преминава през множество промени.

Цедка **ча лоу** (茶漏) или **чалю** (茶滤), която се използва при преливането на запарката от чайника в „каничката на справедливостта”. Нейната употреба не е задължителна, но при преливането се обръща особено внимание на цвета на запарката, защото по него се оценяват качествата на чая.

Чашки за дегустация **ча бей** (茶杯), които по форма са ниски и широки, и чашки за задържане на аромата **уънсян бей** (闻香杯), които са високи и тънки и служат за поемането на аромата на чая, без в тях да се налива течност (обикновено се използват в чаената церемония „Гунфу” (功夫茶). И двата вида чашки се поставят върху подложка, наречена **чатуо** (茶托), което символизира единството между елементите Ин и Ян.

² Исин (宜兴) – град в Дзянсу, известен с добива на различни видове глина, чието използване за направа на чайници, според китайските предания, е започнало още преди 400 г. пр.н.е.

Ча чуан (茶船) – съд, в който се поставя чайника чаху и се залива с гореща вода, за да се поддържа топъл. Понякога това е другото име на чаеният поднос **ча пан** (茶盘), който има двойно дъно и отвори по горната плоскост, за да събира разлетия при наливането чай. Чаените подноси се изработват от различни материали като дърво, метал, керамика, бамбук и дори нефрит, като често пъти представляват истински произведения на изкуството.

Чаеният сервиз може да включва и ваничката **ча си** (茶洗), в който се излива излишната вода, измиват се съдовете или се изсипва вече използваният чай.

Чайник за възвиране на водата **шуйху** (水壺), който днес често се изработва от стъкло, за да могат да се проследят всички фази, през които преминава водата.

Купичка за чаените листенца във формата на лотусов лист, наречена **чахъ** (茶荷). Той служи за запознаване на присъстващите с качествата на чая – неговите аромат и външен вид.

“Шестте благородника” на чаената церемония (茶道六君子) – допълнителни прибори, които се използват за изсипване на чая, почистване и други. Те включват **чашъ** (茶匙) или **чаба** (茶扒) – инструмент, чрез който вече използваните листа се изваждат от чайника; игла **ча джън** (茶针), която се използва за почистване на носа на чайника, ако се е запушил с чаени листа; гребалката **ча дзъ** (茶则) – инструмент, чрез който чаят се изсипва в купичката **чахъ** (茶荷); **чадзя** (茶夹) – щипки, с които се хващат горещите чашки при измиването; фунията **ча лоу** (茶漏), която се поставя на гърлото на чайника, за да улесни изсипването на чаените листенца в него; **чатун** (茶筒) – съдът, в който се съхраняват петте гореизброени пособия.

Допълнителни приспособления като кърпа **чадзин** (茶巾), с която се подсушават случайно разлетите капчици чай, както и отделните съдове, участващи в церемонията; четка, с която се почистват петната по чайника и чашките, наречена **янху би** (养壶笔); съд за съхранение на чая, наречен **чае гуан** (茶叶罐), който се затваря херметически, за да предпазва листата от влиянието на светлината, влагата и въздуха.

Чаената церемония Гунфу

Един от най-прочутите, а също така и най-сложни начини за приготвянето на чай е церемонията „Гунфу ча“ (工夫茶 или 功夫茶 – „майсторски чай“), която е традиция, характерна за Южен Китай. Обикновено в този вид церемония се използва чайт Улун (乌龙). По същество „Гунфу ча“ представлява ритуално приготвяне на чай чрез изпълняването на последователност от детайлни действия и правила, които имат чисто прагматичен или символичен характер. При започването на чаената церемония всички нужни съдове и инструменти се поставят пред гостите, а чайникът с водата се поставя на специално котлонче. Докато се чака да заври, чаените листа се изсипват в купичката *чахъ* и се предоставят на гостите, за да оценят техните качества. След като водата е завряла, с нея се прави първото измиване на съдовете, което цели не само пречистването им, но също така и затоплянето им.

Особено важна е температурата на чайника, тъй като неговата топлина и тази на напитката вътре в него не трябва да се различават твърде много. По тази причина, а и за да се почисти от полепнали по него листа, той се залива с гореща вода и по време на запарването на чая. Измиването на съдовете става като чайникът се пълни с врялата вода, която се прелива в „каничката на справедливостта”, а оттам в чашките *чабей*. Обикновено при измиването чашките се препълват, което символизира пожелание за изобилие на гостите. Те се изсипват или измиват една в друга посредством щипките *чадзя*.

Втората стъпка е измиването на чаените листа. Те се изсипват от купичката *чахъ* в чайника и се заливат с горещата вода, като това се извършва от по-голяма височина, за да може водната струя да „събуди” чаените листа. Тази първа запарка не се пие, а също се използва за измиване и загряване на сервиза. Някои майстори изчакват известно време, а други директно изсипват течността от чайника в „каничката на справедливостта”, използвайки цедката, за да не попадат вътре листа. След това с този първи чай се измиват и чашите за пиене *чабей*, а накрая – чашите за оценяване на аромата *уънсян бей*.

Едва тогава започва същинското приготвяне на чая. В чайника с вече измитите чаени листенца отново се налива вряла вода, докато прелее. Този път водата се налива от ниско, за да не се изкарва със сила вкусът на чая. Чрез капака се отстраняват мехурчетата, които са се образували по повърхността, а чаените листа по ръба на отвора се прибират. Чайникът се затваря и залива с гореща вода. Изчаква се да се запари, като времето е различно според вида и качеството на чая. След това, готовият вече чай се изсипва в „каничката на справедливостта” през цедката, откъдето се налива поравно в чашите за вдъхване на аромата *уънсян бей* (в идеалния случай чаят трябва да заема три четвърти от обема на чашата). След което, всяка от тях се захлупва с чаша за дегустация *чабей*, и двете чашки се обръщат и поставят на подложката *чатуо* пред госта, който сам отхлупва чашата *уънсян бей*, за да вдъхне аромата. Различните видове чай могат да бъдат запарвани по няколко пъти.

Преди да отпият чая, гостите се наслаждават на неговия аромат от високите чашки, след което, за да покажат уважение към домакина, те трябва да го изпият на три глътки. Първата е най-малка – за запознаване с вкуса на чая, втората е най-голяма, а целта на третата е да се усети послевкуса. Чаената церемония завършва с изсипването на вече използваните чаени листа в съд, който отново преминава през всички гости, за да може те да се насладят на техните качества и след употребата им.

За уменията на майстора говори не само познаването в дълбочина на отделните стъпки и тяхната символика, но и ловкостта, грациозността и плавността, с които извършва движенията. Движенията, отношението и състоянието на майстора трябва да изразяват философията на чаената церемония.

Изкуството на чаената церемония е един от най-забележителните аспекти на китайската култура, който и до ден днешен остава също толкова важен, колкото е бил и в древността. Тази традиция се е сляла с начина на живот на китайците, затова не случайно чаят е един от най-важните за ежедневието продукти, заедно със солта, олиото, дървата и ориза. Много от фолклорните традиции в съвременен Китай все още включват в себе си и чаената церемония – така например е запазен обичаят по време на сватба младоженците да поднесат чай на по-възрастните, което показва, че дори и в наши дни чаят е неотменима част от духовния живот на Китай.

论对中国文学教学的一些非传统教学方法

За някои непретрадиционни методи в преподаването на китайска литература

Стефан Русинов е преподавател по китайска литература в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Неговата методология на обучение включва някои нестандартни подходи, стимулиращи аналитичното изучаване на класическите китайски произведения. Като резултат, курсовите работи, разработени от студентите в отговор на конкретни задания, се отличават със своята задълбоченост, креативност и личен принос към темата.

В настоящия брой публикуваме две такива студентски разработки, които в пълна степен отразяват потенциала на нестандартните подходи в преподаването на традиционни дисциплини.

Как се ражда един оригинален подход към изучаването на китайската литература?

Откакто започнах да преподавам през 2013 г., със студентите ми се опитваме не толкова да помним, колкото да мислим и да преоткриваме. След като сме решили, че си струва да се занимаваме с китайска литература, тя автоматично се превръща в нещо, което не е там и тогава, а е живо тук и сега. Как ще го „преоткрием“, обгрижим, осмислим и приложим си е наша работа и е точно работа. Както една от водещите цели на архитектурата е решаването на проблема с липсата на подслон, така и литературата, като всяка друга дисциплина, съществува, за да разреши някакъв проблем — бил той световен, обществен или личен.

Най-важното в задачите, които поставям на студентите си, е те да имат необходимата свобода на действие, която да им позволи да артикулират своите собствени проблеми и да вървят по пътя към собственото си осмисляне и приложение на Китай — в своя личен и в нашия общ свят.

Едно от заданията през изминалата учебна година беше прочит на „Дао дъ дзин“ и лична обработка в напълно свободен формат. Текстът на Анжела по-долу е отговорът на тази задача — нейната епистоларна мистификация добре онагледява как има нещо по-важно от самите думи на Лаодзъ и то е тяхната потентност в нашия непосредствен свят. Курсовата работа на Цветелина пък е интересно упражнение, при което сюжетите на китайска и българска приказка са фино слепени с няколко нови елемента — резултатът е хомогенен разказ, по-богат, по-многопластов и по-пълнен, който ни даде много материал за обсъждане. Каква по-добра демонстрация на смисъла от межкултурните преплитания?

Стефан Русинов

Анжела Георгиева следва в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, специалност „Български език и китайски език“. Има доста и разнообразни интереси, обича да твори. „Решението да изградя курсовата си работа точно по този начин беше спонтанно. Първоначално обмислях два различни подхода към „Дао дъ дзин“, но целях нещо по-необичайно. А подходането към текст, датиращ от около VIII - III век пр. н.е., от позицията на друг текст от XIX век и последвалото му възприемане от гледната точка на XXI век е достатъчно необичайно. Това доведе до някои промени. Променени са и имената – някои по необходимост, а други – за допълнителна символика.”

“Който обича Поднебесната капо себе си, той е достоен да я управлява...”

До
г-н Стефан Русинов

Здравей, Стефан! Получих писмото ти преди три седмици, но чак сега намирам думи за съдържателен отговор. И може би все още щях да ги търся, ако в ръцете не ми беше попаднала една малка книжка.

Признавам, че молбата ти ме затрудни. Въпросите от семеен характер не са от моята компетентност. Считам, че никой не може да се бърка в брачните отношения между двама души, защото те са много лични, но се чувствам длъжна да дам дори и сравнително приемливи съвети, от гледна точка на това, че съм твой авторитет.

Да започнем оттам, че раздялата в нашето общество е недопустима. „Онова, което Бог е съчетал, човек да не разлъчва.“ (Матей 19:6). И въпреки че разводът се признава, позволява и регулира в Библията, за разлика от брака, той не е част от Божия план за човека. Ти като добър християнин би трябвало да знаеш това, а дори и повече, затова аз ще използвам друго направление за своите съвети. Малката книжка, която ти споменах, че ми попадна в ръцете, се казва „Дао дъ дзин“ и е от един мъдрец на име Лаодзъ. Донесе я един от моите икономи. Негов приятел файтонджия я намерил забравена и я подарил на моя Гриша в знак на благодарност за услугите, които му е вършил. Той пък от своя страна ми я даде на бала миналата седмица, когато упреках Ленинка в кокетничене. Но стига съм се отплесвала. Книжката стигна до мен смачкана и захабена. Прелиствайки страниците за отговор, защо Борис е запленил от Лена, аз намерих път към заздравяване основите на брака ви.

Чрез цитат ще се опитам да ти представя нещата, които изконно са присъщи на женската страна в брака:

„Да раждаш и да отглеждаш,
Да създаваш, но да не присвояваш,
Да действаш, без да бъдеш самонадеян,
Да управляваш, но да не подчиняваш...”

А твоята задача е като една здрава опора да даваш сигурност и подкрепа в начинанията ѝ. Трябва да се грижиш и да бдиш над своята жена като над най-ценното ти. Трябва да я защитаваш и пазиш, както пазиш себе си, и да я обичаш толкова колкото искаш тя да те обича, та дори и повече. Защото:

„който скъпи Поднебесната като своето тяло,
може да му се даде царството;
който обича Поднебесната като самия себе си,
той е достоен да я управлява.”

Спазвай тези заръки, записани в „Дао дъ дзин”,
и ще внесеш хармония в семейството ви. Защото
балансът между хората се ражда от хармонията,
а тя съществува в средата. А „Когато Небето
и Земята се съединят, пада сладка роса.” Ако
отношенията ви са хармонични, тя спокойно ще
може да освободи своето съзнание, да отпусне
душата си и да започне да живее пълноценно. А
човек, който живее пълноценно и свободно, е добър
както за себе си, така и за околните. Ще може
да твори и да раздава доброта и любов, а ти ще

я следваш и ще се радваш на даровете ѝ, както „Господарят следва Небето.” Да, точно така! Ще следваш! Нека гордостта ти да отстъпи в името на мирните ви отношения. Нека веднъж и тя усети любовта на другите. Довери ѝ се! Познавам Мишинка, тя ще се справи. „Когато се ограничава доверието, цари недоверието”, а това не помага за по-добър брак. Едно светско семейство като вашето е свикнало да бъде ласкано. Нека тези ласки да стигнат до нея, ти достатъчно си усетил топлината на хората. Нека тя да бъде лицето на това семейство, а ти да си солидният му гръб. Нека тя да е короната на дървото, а ти – неговият корен. Бъди спокоен, Стефан, никой няма да те забрави – „За най-добрите древни владетели хората са знаели само, че съществуват.”

Ти, спомням си, в по-предшното писмо беше писал, че си огорчен от Мишинка и нейното поведение. Нарече го неразумно, непристойно и дори умопомрачено. Но знай, Стефан, жените се държат така, когато се чувстват неразбрани. А ти явно не си разбрал, че ѝ липсва любов. Винаги съм ти повтаряла, че колкото и да са многобройни задълженията ти, ти не трябва да забравяш да ѝ показваш любовта си. А ти какво направи вместо това? Опита се да я затрупаш със задачи, които според теб щели да запълнят деня ѝ и нямало да има време да мисли глупости. Колко мъжко! Опита се да я държиш далеч от хорските погледи, за да не те злепоставя, а свободното ѝ време изпълваше със скандали. Мислише, че тя има нужда от превъзпитание, от укротяване. Съмняваше се, че е забравила мястото си, а май ти никога не си знаел своето. „Който мисли да завладее Поднебесната със сила, аз виждам — няма да успее.”

Покажи ѝ любовта си, Стефан. Бъди нежен и ѝ кажи всички мили думи, които си ми описвал в писма в началото на вашето запознанство. Жената обича да бъде обичана, обожавана да бъде обожавана, но най-вече има нужда да бъде нужна. Покажи ѝ това! Не се срамувай от думите си – „Красивите думи могат да се произнасят публично.” Не се стеснявай да я хванеш за ръка – „Красивите постъпки могат да се разпространяват сред хората.” Така е казано в „Дао дъ дзин”, така прави и ти. Защото само с любов твоето цвете може да израстне здраво и красиво.

Другото, което ти препоръчвам, е да прочетеш тази книга. Освен за вашите брачни проблеми, тя може да ти даде много други полезни съвети. Книгата ще ти даде много насоки, както даде и на мен. Стига да искаш да ги приемеш. Но аз знам, че ще го направиш. Аз познавам човека, който се крие под привидно строгата ти и консервативна обвивка. Знам, че ще съумееш да оправяш нещата между теб и Михаела. Аз пък, от своя страна, ще се погрижа с надзора и ще ви дойда на гости след няколко месеца, за да видя как се справяш.

С любов, твоя Ана Каренкина

Цветелина Петрова е студентка в трети курс в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Нейната специалност „Педагогика на обучението по български език и китайски език“ включва както езиковедски дисциплини, така и такива, които представят литературата на различните епохи и народи. Тази комбинация чудесно съчетава любовта ѝ към книгите с нейния интерес към езиците, сред които китайският е най-голямото ѝ предизвикателство.

„За мен разликата между езиците на народите се състои в това, че хората определят като важни различни неща от заобикаляния ги свят, вглеждат се в определени характеристики, използват специфичен за тях критерий, по който да назовават предметите и явленията. Когато се използват думите, се акцентира на нещо точно определено, което в превод може да се окаже не съвсем същото. Точно това малко разминаване прави отделните езици толкова забележителни. Най-неотменната връзка на човека с останалия свят е точно езикът и чрез него нищожното отклонение в представите, които стоят зад думите, намира израз във всяка една сфера на живота. Така се създава шарената картина на културите.

Литературата е изцяло пропита с култура. По свой начин фолклорът изпълнява ролята на свързващо звено между тях. Затова изучаването на дадена литература започва от самото зараждане на словесността, от устното творчество. Литературната история на един народ обикновено започва именно с устното творчество, митологията, фолклора.

Първите ми часове по китайска литература бяха особено любопитни, защото започнаха с истории от митологията - императорски династии и гигантски птици, Поднебесната и дракони. Макар и в двата края на света, направи ми впечатление, че в космологията на народните представи на Балканите и в Азия има пресичащи се точки – ние тук, пък, си имаме царски палати, змейове, самодиви. Обединяваща е и представата за морални ценности - трудолюбие, ум, честност, преданост. Това даде идеята за курсовата ми работа по дисциплината в края на семестъра.

Смесването на българска и китайска народни приказки ми се стори нестандартно и забавно начинание. Реших да ги комбинирам, но и да запазя най-специфичното от двете. Проучих много китайски приказки, докато избира коя да „натъкмя“ към българската. Спрях се на легендата за „Дриплото-император“ и историята на „Келчо и царската дъщеря“. Новополучената приказка нарекох „Дриплото и царската дъщеря“.

Дриплъото и царската дъщеря¹

Ако всички деца приличат на родителите си, то Ю Шин трябвало да бъде проклето, мързеливо дете. Баща му, Дзян Шъ², бил човек с каменно сърце, който мислел единствено с юмруците си и все кроял нови мъчения за сина си. За щастие, Ю Шин притежавал небивал късмет и винаги се случвало така, че се разминавал на косъм със смъртта.

Но Ю Шин изобищо не приличал на баща си, нито дори на майка си, която не си мърдала пръста да помогне на клетото си момче и го оставяла да работи като роб в семейното стопанство.

– Донеси вода! Нахрани животните! Изрини обора! Оплеви градината!

Ю Шин изпълнявал всичко, което му кажели. Подчинявал се на нарежданията, сякаш имал най-милите родители на света, и вършел работата си съвестно, защото била най-любимото му занимание. Но в себе си винаги се чувствал смазан от умора, мъка и неразбиране. Не го напускала мисълта за тежката му съдба.

Всъщност любимото му занимание било да чете и учи, но от тежките задължения, с които бил затрупан, рядко успявал да се промъкне тайно в къщата на учителя. Там той сядал на пода като смирен ученик и попивал всичко онова, което му казвал умният човек.

– Винаги помни, Ю Шин, – казвал учителят – не всички хора са като баща ти. Когато нещата изглеждат черни, имай кураж и се моли. Животът ти няма винаги да е толкова тежък.

Няма винаги да е толкова тежък? Не. Ставал дори по-тежък. Дзян Шъ усещал, че синът му вече е по-умен от него. Това не му давало мира и го плашело. Когато Ю Шин пораснал и станал висок, силен и красив, баща му още повече се изплашил. Скоро нямало да смее да бие, рита и тормози момчето, защото Ю Шин можел да му отвърне. Трябвало да се отърве от сина си.

– Ю Шин! Време е да се оправяш сам в живота. За да разбереш колко съм щедър, давам ти Черната нива, живей там и дебелей! Какво ще кажеш?

Черната нива била парче земя, което старецът някога

¹ Приказката е авторски микс между две съществуващи приказки – китайската “Дриплъото-император” и българската “Келешът и царската дъщеря”, публикувани съответно в сборниците “99 златни митове и легенди от цял свят” на Джералдин Маккориън (ИК “Хермес”, 2000 г., преводачи Маргарита Дограмаджян, Милена Трендафилова, Венера Атанасова) и “101 български народни приказки” (ИК “Хермес”, 1999 г., съставител Радка Колева).

² Дзян Шъ е името на митично същество от китайската митология, съживен труп.

бил спечелил на маджонг. Била отдалечена в подножието на планините и след като Дзян Шъ отишъл да я види, прибрал се у дома разочарован и казал на жена си:

– Голяма пустош е. Измамили са ме.

Ю Шин знаел всичко това и сърцето му се свило при мисълта, че ще живее сам на Черната нива. Но си спомнил думите на своя учител и се поклонил почитателно на баща си.

– Благодарен съм ти за нежната грижа и за този щедър подарък, скъпи татко.

Баща му го сритал за последен път, в името на доброто старо време, и се изсмял тъй, че копчетата на ризата му се скъсали.

Когато след дълъг път Ю Шин най-после стигнал до мястото, открил, че Черната нива изглежда дори по-лошо, отколкото си бил представял. Същинска пустош – бодливи плевели и шипки задушавали каменливата почва, тук-там лежало по някое повалено дърво, тук-там по някой камък, достатъчно голям да счуни рало. Не че Ю Шин имал рало – само голи ръце, с които щял да обработва безполезна нива. Една порутена колиба, не по-голяма от навес, празна, без покъщнина, се гущела в единия край на нивата, крепейки се на две греди.

Ю Шин си поел дълбоко въздух.

– О, богове и феи, досега се грижихте за мен, не ме оставяйте тук, иначе ще умра от глад и отчаяние.

После се навел и започнал да събира камъните и да ги хвърля настрани, опитвайки се да разчисти малко парче земя, за да може да го засади.

Докато работел, случайно вдигнал поглед и видял в далечината прашен облак, който се движел към него. Когато облакът се приближил достатъчно, той различил големи сиви фигури.

Слонове?

Не само слонове, а и цяло ято свраки

стремително бързо се приближавали към него.

Ю Шин се почувствал странно спокоен – дори лошият му баща не можел да направи така, че стадо слонове да го стъпчат. Затова останал на мястото си. Слоновете, които идвали право към него, щом го доближили, се разделили и минали от двете му страни. Строени в редици, те се втурнали с размахани хоботи в Черната нива и започнали да изтръгват дънери и да разчистват големите камъни, а по-малките се натрошавали на прах под гигантските им крака. Свраките се

стрелкали между тях, скубели плевели и тръни.

– О, благодаря ви, зверове! Много ви благодаря! – извикал Ю Шин, като се изкатерил на върха на една купчина камъни, за да види как изглежда нивата сега. Почвата била черна и рохкава, обогатена със слонски тор и само чакала да бъде засадена. – Нека ви донеса вода! Моля ви, починете си! Толкова много труд хвърляхте!

Но докато не свършили работата си докрай, слоновите нито яли, нито пили. После се подредили в редица пред Ю Шин и паднали на предните си колена в поклон, сякаш той бил знатна особа. Свраките пък направили три кръга около главата

му, преди да отлетят.

Едва си били отишли и в далечината се появили други посетители. Като присвил очи срещу ниското слънце, Ю Шин видял деветима млади мъже. Щом стигнали до Черната нива, деветимата се поклонили ниско.

– Нивата ви трябва да се засади, господине, а посевите ви ще се нуждаят от грижи. Окажете ни честта да работим за вас.

– О, но къде ще спите? Как ще ви плащам? Как ще ви храня, докато нивата даде реколта? – Ю Шин хвърлил отчаян поглед към порутената колиба.

– Не се притеснявайте, господине, това е наша грижа.

Деветимата мъже дружно се захванали за работа. С помощта на камъните и дърветата, останали след зверовете, съградили къща, за която Ю Шин не можел и да мечтае. От старата порутена колиба не останало и следа.

– Ще се радвам, ако ми помагате – казал им радостен Ю Шин, – но като приятели, не като ратаи. Защото едва ли сте с по-нисък произход от моя! – И той се засмял, а с него се засмели и деветимата му нови приятели.

Ю Шин се трудел всеки ден на Черната нива заедно с останалите. След една година цялата провинция говорела за Черната нива – не само за огромните ѝ добиви, но и за странната весела дружина, която я обработвала.

Слуховете стигнали до бащата на Ю Шин.

– Проклето да е това момче! – казал Дзян Шъ през зъби. – Направил го е само от злоба към мен.

Слуховете стигнали и до царя в съседното царство. Той имал деветима сина

и само една дъщеря, толкова хубава, че славата ѝ се носела по всички краища на света.

Много знатни мъже и смели благородници я искали за жена, но тя всички отпращала, защото се била влюбила в Куай³ – драконът-майстор на музиката и танца. Всяка нощ той идвал и отвещдал принцесата в своя палат да пеят и танцуват.

Царят забелязал, че обувките на дъщеря му всяка сутрин са изтъркани така, сякаш ги е носила цял месец. Усъмнил се, че принцесата ходи тайно някъде през нощта и взел да я разпитва. Ала тя мълчала или упорито повтаряла: „Никъде не съм излизала. Спя си сладко в леглото. Те, майсторите обувчари, са неспособни и затова обувките ми се изтъркват толкова лесно.“

Нямало какво да стори баща ѝ, купувал нов чифт обувки и все мислел как да разбере какво прави дъщеря му по цяла нощ.

В двореца му започнали да се стичат принцове и императори от всички краища на света. Всеки се опитвал да проследи принцесата и да разбере къде ходи, а царят обещал на този, който успее, половината царство и ръката на дъщеря си. Но ако не успеел, му взимал главата.

Много млади мъже се опитвали, но всеки се провалял и заплащал с живота си, защото царската дъщеря сивала във виното им билкова отвара, от която заспивали, щом седнели пред вратата ѝ.

Чул обаче царят, че на Черната нива живее и се труди един упорит и умен младеж, и видял в него единствения човек, способен да разкрие тайните на принцесата. Решил така да подходи, че първо да го изпита, затова изпратил де-

³ Куай е китайско митично същество – еднокрак планински демон или дракон, който се счита за откривател на музиката и танца.

ветимата си синове, които да проверят честността и трудолюбието на младия мъж. Не след дълго пратил да го повикат.

– Доведете ми Ю Шин! – заповядал той и това било решение, което никой не можел да престъпи.

Ю Шин нямал представа защо го викат. Неговите деветима приятели му предложили да му бъдат спътници, което било много мило, но когато след дванайсетдневно пътуване пред очите им се появили белите островърхи кули на царската столица, Ю Шин се разтреперал от глава до пети.

– О, богове и феи, моят скъп учител винаги ми казваше да имам кураж. Дайте ми малко смелост сега!

Един от деветимата му придружителите го приближил и сложил ръка на рамото му.

– Нищо лошо не си направил, Ю Шин, затова не бива да се боиш от царя.

На Ю Шин му се сторило, че мъжът знае нещо, което на него не му е известно.

Пристъпили в двореца и били посрещнати от слугите на двора.

– Ю Шин! – провикнал се придворният церемониал-майстор. – Поклони се ниско пред царя!

Носът на Ю Шин бил притиснат към пода. Седнал на високия си златен трон, облечен в коприна, царят плеснал с ръце.

– Слушай, Ю Шин! Чуйте ме, хора от царския дворец! Очите и ушите на царя са навсякъде! В продължение на много години моите съгледвачи ми носеха страни новини от границите на моето царство и от други още по-далечни царства и империи. Но нито моите съгледвачи, нито храбрите принцове и благородници успяха да ми разкрият какво прави моята прескъпа дъщеря по цяла нощ, та всяка сутрин обувките ѝ са съсипани, сякаш

е вървяла пеши из цялото ми царство. Но, ето, че боговете ми показват теб, Ю Шин. Моите вестоносци ми разказаха за теб – момче, скромно и слушащо родителите си, което не се оплаква и е природно умно. Обзе ме любопитство и изпратих деветимата си синове, за да видят дали приказките са истина, да се уверят дали този образ на съвършенство наистина съществува. Те ми казаха, че освен това момчето е честно, щедро и възпитано, че всички хора са равни в очите му и че всеки му е приятел. Ти, Ю Шин, имаш всички тези качества, но аз искам да проверя още нещо – хитростта и смелостта ти. Ако разбереш къде се скита принцесата през нощта, ще те възнаградя щедро – ще ти отстъпя половината царство и ще те венчая с нея.

– Съгласен съм на всичко, царю – отговорил Ю Шин, спомняйки си за насоките на своя учител.

Както и при другите младежи, царската дъщеря и на него предложила чаша вино да се подкрепи за дългата нощ. Взел Ю Шин чашата и се престорил, че пие, но тайно излял течността. После се изтегнал пред прага на покоите на принцесата и уж дълбоко заспал.

Принцесата, като видяла това, не се стърпяла и възкликнала:

– И теб ще те обезглавят, задето не можеш да ме опазиш!

Станало полунощ. Всички в двореца спели дълбоко. Само Ю Шин лежал буден и слухтял. По едно време в стаята на принцесата засияла ярка светлина. Погледнал младежът през ключалката и какво да види: през прозореца бил влетял огромен дракон и люспите на крилете му така блестели, че ослепявали всеки, който погледнел право в тях. Това бил Куай. Той прегърнал с една ръка принцесата и

скочил с нея в градината.

Скочил и Ю Шин и се втурнал след тях. Нямамо как да ги изгуби, защото крилете на Куай светели като слънце.

Вървели така и стигнали до една желязна гора. Ю Шин отчупил едно тънко клонче за доказателство. Чул се такъв екот, че цялата гора закътняла.

– Кой ли вдига този шум? Да не би някой да ни следи? – притеснила се царската дъщеря.

– Ами, сигурно е от вятъра – казал Куай, – а и няма от какво да се страхуваш, нали аз съм с теб.

Продължили по пътя си. Стигнали до широка и пълноводна река. Крилатият звяр пак грабнал принцесата и за миг се озовал на другия бряг. Хукнал Ю Шин по край водата да търси брод.

– О, богове и феи, помогнете да намеря път!

На едно място чул силна врява, която идвала откъм храстите. Промъкнал се Ю Шин по-близо и видял трима демони да се карат за едно парче коприна, сребърна пръчка и шапка. Това били Хундун, Таотие и Цюнци⁴.

Изправил се пред тях Ю Шин и попитал:

– Защо се карате?

– Не можем да поделим наследството от баща ни – отговорил Таотие.

– Е, че струва ли си да се дърпате за тези нищо и никакви вещи? – засмял се Ю Шин.

– Ти нищо не разбираш. Те са възлюбени – като седнеш върху парчето коприна и го удариш с пръчката, можеш да минеш през огън и вода и ще се озовеш където пожелаеш. А ако си сложиш шапката, ставаш невидим – заобяснявали демоните един през друг.

– Дайте ги тогава на мен и аз ще ви ги поделя – предложил Ю Шин.

Щом взел предметите, той бързо седнал на парчето коприна и го ударил със сребърната пръчка. Докато се усети – и вече бил прекосил реката. Сложил си тогава шапката невидимка и се втурнал по следите на Куай и царската дъщеря. Настигнал ги пред вратите на приказен дворец, цял обсипан с перли и скъпоценни камъни. Ю Шин не бил виждал таква богатство. Откъртил един камък за доказателство.

Куай и принцесата влезли в обширна зала. Вътре не се виждала жива душа, но отнякъде постоянно се чувала музика. Двамата затанцували под звуците и така се отнесли, че Ю Шин успял да се промъкне толкова близо до тях, че откъснал парченце от роклята на принцесата – също за доказателство.

Като потанцували час-два, драконът и гостенката му се преместили в друга огромна зала, където имало най-различни музикални инструменти. Седнали и свирили заедно чудни мелодии. Ю Шин пак се промъкнал и откъснал къс от струните на една арфа. Инструментът издрънчал и принцесата пак се притеснила.

– Тази нощ стават странни неща. Като минавахме през желязната гора, нещо изтрепя и всички дървета заеха. Сега пък арфата сама издава звуци. Трябва вече да се прибирам, че скоро ще изгрее слънцето.

Съгласил се Куай и двамата тръгнали по обратния път. Ю Шин вече нямамо защо да ги следи. Седнал на парчето коприна, ударил го със сребърната пръчка и не усетил кога пристигнал пред царския палат. Свалил шапката невидимка,

⁴ Митични създания, възплъщения съответно на хаоса, лакомията и непочтеността.

легнал пред спалнята на принцесата и се престорил на заснал.

Не след дълго под вратата заблестяла ярка светлина. Долетял драконът с принцесата. Царската дъщеря излязла пред стаята си, видяла похъркващия си пазач, подсмихнала се и казала:

– Ех, Ю Шин! Не можа да станеш и ти царски зет. Жалко за такъв добър, но глупав човек, който ще загуби главата си, защото не можа да ме опази.

Легнала си спокойна и потънала в дълбок сън.

На сутринта царят лично дошъл да провери обувките на дъщеря си. Гледа – протрити, та чак имали дупки. Сритал той заспалия пазач.

– Е, Ю Шин, опази ли дъщеря ми?

– Опазих я, царю – отговорил той и взел да разказва как дошъл драконът, как преминали през желязната гора, през ре-

ката, за танците и музиката в двореца на Куай. На всяко място вадел доказателствата и разказал всичко от игла до конец. В тайна запазил само срещата с демоните.

Нямало вече как да отрича царската дъщеря. Признала си. Царят удържал на думата си и бил много доволен, задето омъжил принцесата за храбър, честен и умен мъж като Ю Шин. Дал му половината си царство, както обещал.

А принцесата, запленена от хитростта и смелостта на младежа, който бил хубав и честен, и по нищо не отстъпвал на благородниците, се влюбила в Ю Шин.

Когато царят умрял, Ю Шин се възкачил на престола. Управлявал царството така, както се грижел за Черната нива, и то процъфтявало както никога преди. Бил справедлив и мъдър, затова хората го почитали и обичали.

马宇菁老师，目前在辽宁师范大学国际教育学院任专职对外汉语教师。从2014年1月至2015年9月，马老师作为国家汉办公派汉语教师在索非亚大学汉学专业任教。曾在北美洲、欧洲、大洋洲、亚洲多个国家的大学任教。讲授过不同级别的汉语语言、文学、文化和中国历史课程。马老师爱好艺术，利用多种媒介向所在国人们介绍中国古代书法，绘画艺术。马老师还致力于跨文化的交流活动，在她旅居多个国家期间，翻译介绍了所在国一些著名文学家的作品，撰写了介绍所在国历史文化的旅行札记。她自己还演奏长笛，并利用音乐这种独特的交流工具，从另一个角度与人们沟通与交流。

Г-жа Ма Юдзин понастоящем преподава китайски език на чужденци в Института за международно образование на Ляонинския педагогически университет. В периода януари 2014 г. – септември 2015 г. работи в специалност „Китаистика“ на Софийския университет по линия на Ханбан. Обучавала е различни нива студенти от множество висши училища в Северна Америка, Европа, Океания и Азия, като водените от нея дисциплини включват китайски език, литература, култура и история. Обича изкуството и се стреми с помощта на разнообразни средства да представя китайската калиграфия и живопис навсякъде, където преподава. Г-жа Ма посвещава време и за межкултурни дейности, по време на престоя си в редица държави тя превежда произведения на известни местни писатели, пише пътеписи, отразяващи местната история и култура. Умее да свири на флейта и използва уникалния език на музиката за общуване и споделяне на преживявания от друг ъгъл.

冰封的保加利亚玫瑰和那条窄轨火车

马宇菁

回想那个刚刚度过的新年假期，我们这一队由多个国籍组成的“小联合国”，本打算在保加利亚的“温泉之都”——Velingrad 浸在暖暖的温泉水里，洗去一年来的疲惫，尤其是在冰天雪地的隆冬，真不失为一种温暖的享受。

可由于种种原因，洗温泉的想法并未能如愿。于是，我们又展开当地旅游宣传小册子，搜寻着替代计划的线索。有人提议：何不坐一坐窄轨火车去离Velingrad不远的Jakoruda，理由是：这种窄轨火车是目前巴尔干半岛仅存的一条线路了。这个特别的建议使每个人的眼睛为之一亮，决定立刻就买火车票去。

等火车那天，由于几天前的一场大雪，使得天空湛蓝如洗。群山和大地一片白茫茫的。没有风，从各家烟囱里冒出的烟，悠悠的，像被冻僵在半空了。真的是窄轨！在白色的旷野上，一路蜿蜒着望不到尽头。手册上说火车会从 Rila 到 Rhodopes，对我们而言，那只是另一些陌生的地名。不知为何，却也隐隐感觉到这个交通纽带连接着过去，现在和未来的什么。

大概世上所有的火车鸣声都是一样的吧，火车远远地驶来，“吐”着浓浓的蒸汽，像是旅途劳顿的行者在大口大口地喘息。渐行渐近，看清了她朴素的深绿色车身，车厢内也是稀松平常的座椅，倒也温暖干净。旅客不多，三三两两地散坐在这一角，那一隅。

我们正一边看着沿途的风景，一边闲聊着。一个至多20岁的年轻人手里拿着厚厚的一叠纸，停下来跟我们打招呼。寒暄后，他请我们帮他一个忙。据他介绍，因为种种原因，当地政府决定分段弃用并最终拆除这条线路。而很多人认为：这条从上个世纪20年代到40年代间停停建建而成的线路，非常有历史内涵和实用价值，很值得保留下来。听过他详细的介绍，我们几个也在请愿书上签了名。年轻人说：近来大部分时间，他都是在火车上往返穿梭，为的是引起更多的人对这条线路命运的关注。他那匆匆离去的背影，给人的印象就像是连接着传统和现实的一位信使。

当火车再次停下时，我们的目的地站JAKORUDA也到了。很顺利地找到了按计划要去看教堂。在大门前，很巧地遇上了一位正要锁门离开的教士。听说我们是专程而来，他旋即又打开了门，很有热情地介绍了教堂的历史和所经历的变故；还引领我们看了很有历史的壁坛画；向我们展示了珍藏的经书。沐浴在从玫瑰花窗投射进来温暖的阳光里，似乎慢慢读懂了教士语气里和神情中的那份虔诚和自豪所在。.....教堂大门外那闻名于世的保加利亚玫瑰被冰封在冬雪里，象在妖娆地诉说着什么。

饥肠辘辘的我们急切地钻进当地一家小餐馆。烧木材味儿，混合着烟味儿和酒味儿扑面而来。一面墙上是有东欧美女的广告画，另一面墙上则是身穿和服日本女人的旧挂历，形成了很有趣的对比。邻桌的当地人很友善地跟我们聊起了小城的历史和他们的日常生活，又很偶然地提起来那条连接着他们和外界的窄轨线路。对我们来说，如果没有此行，Velingrad, Rila, Rhodopes, Mesta river, 只是些铅印的名字；而对小城的居民来说，没有了那窄轨火车他们也就只好守着那份沉寂。顿时，深切地感受到火车上那年轻人手中那一沓沓签满了各种字体请愿书的分量。.....

不知何时又零零星星的飘起雪花来。已是掌灯时分，放眼望去，我们被雪夜特有的无尽的幽蓝包裹着，只有些许橘色的，微弱的灯光稀疏地在深冬的寒夜里闪烁着。远远传来的火车声愈发凸显了小镇别样的安然和沉静来。

夜色里那两条窄轨，曲曲折折地，是延向何方呢？

Замръзналата българска роза и теснолинейката

Автор: Ма Юдзин

Превод: Цветелина Недялкова

Спомних си последната ни новогодишна ваканция – нашата групичка на „обединените нации“, съставена от представители на различни националности, първоначално планираше да се потопи в топлите минерални води на българската „СПА столица“ Велинград, където да отмие натрупаната през изминалата година умора. Особено в сковаващия студ на суровата зима, нямаше как да пропуснем подобно стряващо удоволствие.

Но поради една или друга причина, идеята за минерални бани не успя да се осъществи според нашите намерения. Затова отново разгънахме местните туристически брошурки в търсене на пътеводна нишка за нов алтернативен план. Някой предложи: „Защо не се качим на теснолинейката и не отидем в Якоруда, която е недалеч от Велинград?“ Доводът беше, че това е единствената теснолинейна железопътна линия, запазена все още на Балканския полуостров. Очите на всички ни блеснаха при това оригинално предложение и решихме веднага да идем да купим билети за влака.

В деня, в който чакахме влака, големият сняг, паднал преди няколко дни, караше небето да изглежда лазурно синьо, сякаш измито. Планинските хребети и земята наоколо се бяха превърнали в една безбрежна белота.

Поради липсата на вятър, пушекът, издигащ се от комините на всички къщички бе толкова спокоен, че сякаш бе замръзнал във въздуха. Наистина си беше теснолинейка! Насред бялата пустош тя се виеше като змия и краят ѝ не се виждаше. В туристическия справочник пишеше, че тя ще ни заведе от Рила в Родопите, но за нас това бяха просто поредните непознати топоними. Без да знаем защо, все пак смътно усещахме, че това транспортно съоръжение свързваше нещо в миналото, настоящето и бъдещето.

Свирката на всички влакове по света вероятно звучи по един и същи начин – ето че влакът се задаваше от далечината, „бълвайки“ кълбета гъст дим, подобно на задъхващ се от умора пътешественик, който си поема въздух на големи глътки. Когато постепенно се приближи, успяхме да различим ясно неговия простичък тъмнозелен корпус, както и съвсем обикновените седалки във вагоните, в които обаче бе топло и чисто. Малцината пътници седяха разпръснати по двама-трима във всички ъгълчета на влака.

Докато си приказвахме, разглеждайки пейзажите по пътя, един около двайсетгодишен младеж, с купчина хартия в ръка, се поспря край нас и ни поздрави. След като разменихме

по някоя и друга дума, той ни помоли да му направим услуга. Доколкото ни обясни, поради най-различни причини местното управление възнамерявало поетапно да прекрати използването на този железопътен

създаваше впечатлението, че е вестonosец между традицията и настоящето.

На следващото спиране на влака вече бяхме достигнали нашата крайна дестинация - град Якоруда. Без проблем намерихме църквата,

участък, след което окончателно да го разруши. Но много хора смятали, че тази линия, чийто строеж бил прекъсван и подновяван многократно между 20-те до 40-те години на миналия век, има изключително голямо историческо значение и практическа стойност, затова си струва да бъде съхранена. След като изслушахме подробния му разказ, всички ние се подписахме на петицията. Младежът каза, че напоследък в по-голямата част от времето си снове напред-назад с влака, за да успее да привлече вниманието на повече хора към съдбата на тази линия. Неговият бързо отдалечаващ се силует

която планирахме да посетим. Пред портата ѝ случайно се натъкнахме на един свещеник, който се канеше да я заключи и да си тръгне. Като чу, че специално сме дошли, той веднага отвори вратата и прочувствено ни разказа историята на храма и бедите, през които е преминал. Също така ни разведе да разгледаме старите ѝ стенописи, показващи и внимателно съхранявани ценни екземпляри от Евангелието. Окъпани в топлата слънчева светлина, проникваща през розетния прозорец, ние сякаш бавно осъзнавахме откъде идват всеотдайността и достойнството, съдържащи се в тона и

изражението на свещеника. Онази прочута по цял свят българска роза, стояща замръзнала наред зимния сняг пред портата на храма, сякаш ни омайваше със своите разкази.

С къркореци от глад стомаси ние набързо се мушнахме в един малък местен ресторант. Лъхна ни аромата на горящи дърва, примесен с миризмата на цигарен дим и алкохол. На едната стена имаше плакат с източноевропейска красавица, на другата – стар календар с облечена в кимоно японка, които създаваха много интересен контраст. Местните хора от съседната маса много приятелски заговориха с нас за историята на малкото градче и ежедневието си. И отново между другото, споменаха и онази линия на теснолинейката, която свързваше тях и останалия свят. За нас самите, ако не беше това пътуване, то Велинград, Рила, Родопите и река Места, щяха да си останат просто едни стереотипни имена. А за жителите на малкия град, ако я нямаше теснолинейката, те щяха да си останат просто пазители на своя притихнал свят. Изведнъж в себе си дълбоко почувствах истинската тежест на онази изпъстрена с най-различни подписи петиция, която младежът

във влака държеше в ръцете си...

Не разбрахме кога над нас отново се понесоха разпилени снежинки. Вечерният сумрак вече бе паднал. Докъдето поглед стигаше бяхме обгърнати от безмълвната синкава пелена, присъща на снежните нощи, тук-таме само проблясваше мъждеещата оранжева светлинка на някоя и друга лампа наред мразовитата зимна нощ. А носещия се в далечината глас на влака още повече подчертаваше необичайното спокойствие и тишина на градчето.

Накъде ли водеха тези две криволичеши в здрача теснолинейни релси?

黄山的寂静

Тишината на Хуаншан

Текст и фотографии: Мила Печенякова

Мила Печенякова е пътешественик и фотограф, развива се основно в областта на Outdoor фотографията, автор е на арт-блога с вдъхновяващи снимки от родината и света Next Step. Китай става дълбока част от интересите ѝ по време на петгодишното ѝ обучение в 18 СОУ - София, когато изучава усилено китайски език. Често пътува и посещава близки и далечни дестинации, особено я привличат планинските, диви райони. В момента работи над етноложко-фотографски проект свързан с живота в планинските кътчета на Балканите.

Китай е цветен, Китай е многообразен, Китай е шумен и многолюден. За всичко това бях подготвена, когато заминах за втори път към тази необятна страна. Въпреки това знание, ми бяха необходими няколко дни, за да се аклиматизирам към средата и да вляза в ритъма на хората наоколо.

Едно особено силно затруднение, което среща пътешественикът в Китай е невъзможността да остане сам със себе си и да поопие околната обстановка – постоянното движение из улиците, върволиците от хора по тротоарите, безбройните разговори из чайни и паркове, търговските подвиквания, когато минаваш край сергия, долитащата

смесица от музика от различните магазини не дават и миг покой на сетивата. Тази ударна доза нови знания, картини и преживявания изисква време, за да поопие в съзнанието и да бъде асимилирана.

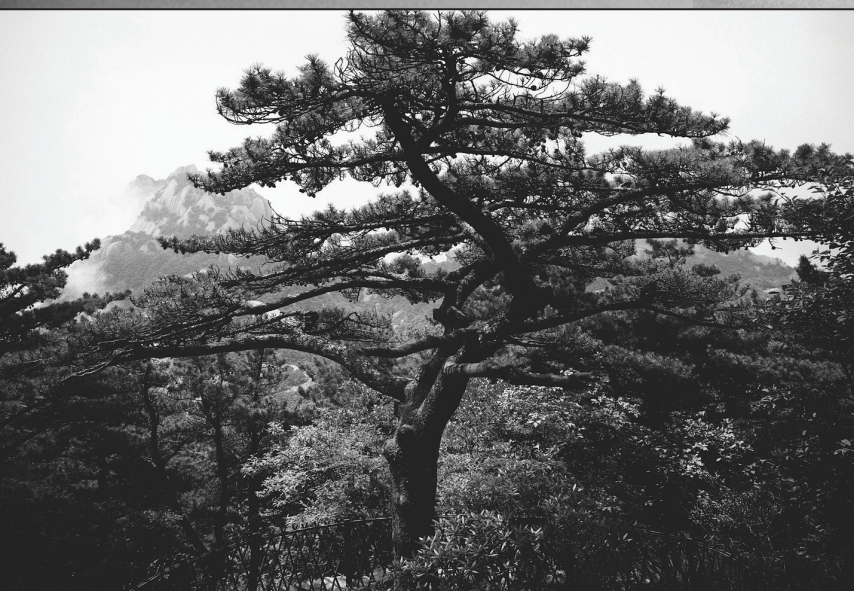
Пътешествениците са особена порода хора. Когато достигнат ново място имат нужда от поне няколко дни, за да могат да го усетят и да навлязат в атмосферата. В последните години организираният туризъм, посещенията на залебжителности, улесняването и създаването на маршрути за обиколка на дадена страна отнема голяма доза от очарованието на истинското пътешествие. Именно поради тази причина,

решихме нашето пътуване из Китай да бъде оставено на спонтанността на момента. Заминахме с идеята да прекараме там един месец, в който да обикаляме страната без предварително начертан маршрут, без резервации за билети или нощувки. С моя спътник знаехме само къде ще кацнем и откъде ще излетим обратно към родината, извън това имахме само целта да посетим колкото можем повече от планините.

С помощта на един туристически пътеводител за Китай и много разговори с местните хора достигаме до различни места. За някои бях чела безброй пъти преди това, за други дори не подозирахме, че съществуват. Често най-скритите и малки градчета, улички или магазинчета ни донасяха най-автентично усещане за местната култура и порядки. Същевременно нашето присъствие беше приемано с нескрита изненада и удивление от страна на местните жители – те не можеха и не се опитваха да скрият своето неподправено учудване от това, как двама западници са попаднали там. На драго сърце искаха да ни помагат с всичко, от което имахме нужда, а често и с неща, които изобщо не ни бяха необходими.

Стартирахме в огромния Шанхай. Узнавайки че сме от България, хората, с които случайно се срещаме там, много се забавляваха да отбележат, че Шанхай е около три пъти по-многолюден от родината ни. Някак и досега, май, не успяхме да осъзнаем в пълнота този факт. Три дни след пристигането си в Шанхай се отправихме към автогарата и, прехвърляйки се от

автобус на автобус, а по-късно плавайки с кораб по река Яндзъ, поехме на запад към вътрешността на страната и планинските райони в Съчуан. Една от първите ни спирки бе планината Хуанишан, на която е посветена фотографската серия към статията. За мен това е емблематично място, което напълно описва и изобразява представата ми за китайската природа. Със своя специфичен релеф и растителност, тази планина е вдъхновявала редица художници и поети. Мога да кажа, че по същия начин вдъхнови и мен да се опитам да предам духа ѝ чрез фотография.

В края на един особено мрачен и дъждовен ден стъпихме на пътеките във високата част на Хуанишан и това бе причината онази вечер да бъдем относително сами и да се насладим на каменните тераси,

павилионите, обраслите отвеси и гъстата гора в подножието им. Планинският път ни отведе през нереални, изсечени в камъка проходи, скални ниши, висящи и изнесени на поддържащи опори пътеки. Бих искала да мога някой ден да се върна за повече време на това място и да мога да му отдам заслужено внимание, за да се развие серията в по-задълбочен фотографски проект.

След Хуанишан продължихме пътуването си още много километри, като стигнахме почти до най-западната част на Съчуан – чак до планинската верига Чиунлай, където ограниченото време сложи край на нашето пътешествие. Всичко видяно и преживяно по пътя ни остави още по-жадни за изследване на множество други непознати кътчета на Китай, като вече подхранва плановете ни за ново пътешествие из Далечния изток.

Списание “Институт Конфуций в София” набира статии

Скъпи читатели, за предстоящия брой на списание “Институт Конфуций в София” отправяме покана към широк кръг от преподаватели, специалисти и любители на китайската култура и език да ни изпратят свои научно-популярни статии и есета за следните рубрики:

- **КУЛТУРНА ПАНОРАМА** (文化博览): в тази рубрика ще бъдат помествани живи и интересни материали, отразяващи съвременния културен живот на Китай, както и по-значими културни феномени и събития.
- **КИТАЙСКИ ОБИЧАИ** (中国风尚): рубриката ще представя на читателите изследвания върху обичаите и традициите, както на Ханската националност, така и на китайските малцинства, от древността до наши дни.
- **ДРЕВНОСТ И СЪВРЕМИЕ** (说古论今): тук ще бъдат помествани научни или научно-популярни статии, изследващи културни, политически и исторически феномени и тяхното отражение в съвременния живот на Китай, или съвременното състояние и развитие на богатото историческо наследство на страната.
- **ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ ПОДНЕБЕСНАТА** (印象九州): в рубриката ще намират място оригинални и въздействащи есета от автори, които изучават китайски език, любители са на китайската култура, или живеят и пътуват в Китай. Това могат да бъдат интересни истории за преживявания по време на престоя в Китай, както и споделяне на лични впечатления от досега с китайския език и култура.
- **ПЪТЕШЕСТВИЯ ИЗ КИТАЙ** (畅游中国): в рубриката ще бъдат публикувани ярки и увлекателни пътеписи, придружени със снимков материал, както и статии за уникални туристически обекти и атракции в Китай.
- **ЛИТЕРАТУРЕН КЪТ** (文学角落): в тази рубрика ще бъдат публикувани оригинални преводи на литературни произведения или есета от китайски или старокитайски език. Авторите на преводите могат да бъдат както студенти, така и завършили китаисти или утвърдени преводачи.
- **ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ САЛОН** (教师沙龙): тук ще бъдат помествани есета и статии на преподаватели по китайски език, които споделят своя опит, придобит в учителската практика или дискутират въпроси, свързани с методологията на преподаване, дават перспективи и идеи в областта на китаистиката и др.
- **РАЗКАЗИ В КАРТИНИ** (图片故事): в тази рубрика ще намерят място творбите на автори с изявиени фотографски заложби, които чрез снимков материал ще разкажат за свои пътувания или преживявания в Китай.
- **КИТАЙ И СВЕТОВНАТА КУЛТУРА** (中国与世界文化): рубриката ще представя научни изследвания върху контактите между Източната и Западната цивилизация през историческите периоди, влиянието на китайската култура върху съседните държави и региони, както и изследвания на межкултурните взаимодействия между Китай и останалите части на света в съвременен или диахронен аспект.
- **СВЕТОВНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО** (世界文化遗产): тази рубрика е посветена на научни статии за обектите от Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО, които се намират на територията на Китай.

Редакторската колегия на списанието насърчава активното творческо участие на всички свои читатели, за да успеем с общи усилия да направим всеки следващ брой все по-добър! Очакваме вашите интересни и научно-образователни материали на адреса на “Институт Конфуций в София”: cinssofia@gmail.com

Електронните версии на списанието можете да откриете в раздел “Публикации” на обновения уеб-сайт на “Институт Конфуций” – София: <http://confuciusinstitute.bg>.

主管：国家汉办/孔子学院总部
主办：索非亚“圣·克利门特·奥赫里德斯基”大学
编辑出版：索非亚孔子学院
主编：Aksinia Koleva
执行主编：Maria Marinova
编委：葛志强, Aksinia Koleva, Antonia Tsankova
美术设计、预印：AVES 独资有限责任公司
印刷：BULGED 有限责任公司
国际连续出版号：1314-9601
编辑部地址：索非亚孔子学院，Al. Stambolyiski 大道82号，索非亚市，邮编：1303
编辑部电话：+3592 822 30 19
传真：+3592 822 30 19
电子信箱：cinssofia@gmail.com

Управителен орган：Държавна канцелария за разпространение на китайския език в чужбина / Централна на Институт Конфуций
Организатор：Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Издател：Институт Конфуций в София
Главен редактор：Аксиния Колева
Изпълнителен главен редактор：Мария Маринова
Редакционна комисия：Гъ Джъдзян, Аксиния Колева, Антония Цанкова
Дизайн и предпечат：АВЕС ЕООД
Печат：БУЛГЕД ООД
ISSN：1314-9601
Адрес на редакцията：Институт Конфуций в София, София 1303, бул. „Ал. Стамболийски“ №82
Телефон на редакцията：+3592 822 30 19
Факс：+3592 822 30 19
Е-поща：cinssofia@gmail.com